

30. SKUPŠTINA HRVATSKOGA BIBLIOTEKARSKOG DRUŠTVA

Programski odbor:

Dubravka Stančin-Rošić, predsjednica
Tatjana Aparac-Gazivoda
Dubravka Kunštek
Aleksandra Malnar
Marija Šegota-Novak

Organizacijski odbor u Splitu:

Milivoj Zenić, predsjednik
Edita Bačić
Gordana Miolin
Nada Vrsalović
Ina Vuković

Organizacijski odbor u Zagrebu:

Srna Vuković-Mottl, predsjednica
Dunja Gabriel
Dubravka Stančin-Rošić
Mate Šikić
Milivoj Zenić
Daniela Živković

Trideseta će se skupština Društva održati od 26. do 28. rujna 1996. u Primoštenu. Glavna tema ovogodišnje skupštine je *Knjižničarska struka danas i u budućnosti*. Tema ima tri podteme: školovanje knjižničarskog osoblja u Hrvatskoj i u svijetu, odnos knjižničarske struke i društvene zajednice i permanentno obrazovanje i usavršavanje. O svakoj će podtemi biti održano pozvano predavanje i velik broj prijavljenih referata. Na temu školovanje knjižničarskog osoblja prijavljeno je devet referata, na temu odnosa struke i društva petnaest, a na temu permanentnog obrazovanja trinaest referata. Uz spomenute domaće, na ovogodišnjoj skupštini čut ćemo i šest referata naših kolega iz inozemstva.

Prvi dan i prijepodne drugoga dana predviđeni su za stručni dio skupštine, dok je poslijepodne

drugog dana namijenjeno izborom dijelu i dodjeli nagrada. Bit će organiziran i niz popratnih aktivnosti: izložba posvećena razvoju HBDA, izložba stručne bibliotekarske literature, dokumentacija o dosadašnjim dobitnicima *Kukuljevićeve povelje*, promocija proizvoda za osiguranje i zaštitu knjižnične građe i drugo. Za druženje i razonodu predviđena su dva koktela, svečana večera za sve sudionike, razgledavanje Šibenika, te izlet na slapove Krke sa zajedničkim ručkom.

D. Stančin-Rošić

U ovom broju:

**Razgovarali smo:
B. Biškupić**

Iz rada Društva

Iz regionalnih društava

Vijesti iz EBLIDAE

**Vijeće za knjižnice
Hrvatske**

Iz knjižnica

**Svjetski dan knjige i
autorskog prava**

Mala škola Interneta (3)

**Skupovi, stipendije,
predavanja**

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske imenovalo je 28. svibnja 1996. novu Radnu skupinu za izradu prijedloga Zakona o knjižnicama u sastavu: Marija Bajt, Aleksandra Horvat, Marino Jureković, Dragutin Katalenac, Đurđa Mesić i Josip Stipanov. Kolegica Mesić nije se zbog bolesti mogla pridružiti radu Skupine. U radu su sudjelovale Tatjana Aparac-Gazivoda i Barbara Marković, savjetnica za knjižnice u Ministarstvu kulture, a sastancima su naizmjenice prisustvovali i gospodin Božo Biškupić, ministar i gospođa Branka Šule, pomoćnica ministra. Radna se skupina prvi put sastala 4. lipnja 1996. i nastavila raditi tijekom ljeta. Prijedlog je dovršen 4. rujna, a članovi Radne skupine ponovno će se sastati nakon što se o tekstu prijedloga očituju nadležna ministarstva. Kolege koje interesira prijedlog Zakona moći će o njemu više saznati tijekom skupštine u Primoštenu.

RAZGOVARALI SMO

s ministrom kulture Republike Hrvatske, mr. Božom Biškupićem

1. Prvi ste ministar kulture u Hrvatskoj o kojemu se govori kao o poznavatelju knjižnica, štoviše, opisuju Vas kao osobu koja za knjižnice pokazuje posebno zanimanje. Odakle taj interes? Što za Vas osobno znači knjižnica?

Oduvijek me fascinirala knjiga, a naravno i ustanove koje knjigu čuvaju. Već sam kao gimnazijalac

imao vlastitu knjižnicu s više stotina knjiga. Za ono doba bila je to bogata knjižnica. Logično je da se ljubav prema knjizi zadržala do danas, naravno s drugim pogledima, ali u uvjerenju da je knjiga ugrađena u temelje kulture. Držim da su knjižnice u sustavu kulture isto što i osnovne škole u sustavu školstva.

2. Možete li za čitatelje *Novosti* reći što je u razdoblju od Vašeg imenovanja do sada učinjeno za knjižnice u Hrvatskoj, i što Vi smatrate posebno važnim? Molim Vas, recite i što planirate poduzeti?

U vremenu u kojem živimo, pa tako i kultura s nama i oko nas, puno je problema koje Ministarstvo kulture mora rješavati. Sve to ide postupno, s naglaskom na pomoći novooslobođenim krajevima. Znamo za područja u kojima je sve razoreno, gdje ničega nema, pa tako ni knjiga, ni knjižnica. Stoga sam smatrao da upravo u tim područjima valja najviše poraditi na obnovi kulturnog života u kojem su na prvome mjestu knjižnice i njihovi korisnici. Negdje je trebalo popraviti zgradu, drugdje obnoviti knjižni fond, a na nekom je mjestu nedostajalo stručnog osoblja... Obišao sam sa suradnicima cijelu Hrvatsku, vidio i saslušao probleme, pa nastojim, koliko to dopuštaju sredstva kojima raspolaže Ministarstvo kulture, pomoći najviše koliko mogu.

3. Koje bitne novine očekujete od novoga Zakona o knjižnicama i knjižničarstvu u odnosu na Zakon iz 1973.?

Od novoga Zakona o knjižnicama i knjižničarstvu očekujem da unaprijedi razinu svog segmenta u ukupnosti kulturnih zbivanja u

našoj domovini. Taj je zakon samo jedan u nizu zakona kojima će legislativa kulturnih djelatnosti uskoro biti regulirana u duhu moderne države, a na dobrobit svih njezinih građana. O knjižnicama se prije svega mora brinuti država, kao i jedinice lokalne samouprave i uprave, s punom sviješću o važnosti te djelatnosti. Također je najvažnije da preko stručnih matičnih knjižnica struka trajno nadzire rad knjižnica.

4. Koja je, po Vašem mišljenju, uloga knjižnica u društvu u tranziciji kakvo je naše?

Valja nam promovirati hrvatski književni sustav u koji će se uklopiti dijaspora. Vrlo nam je važna veza i preko knjige s Hrvatima koji žive izvan domovine, jer je upravo knjiga onaj medij koji uspostavlja nužnu vezu između domovinske i iseljene Hrvatske. Dakako, važna nam je i afirmacija hrvatske knjige u inozemstvu, u kontekstu punopravnog sudionitstva u europskim i svjetskim krugovima.

5. U Primoštenu će se krajem rujna održati Izborna skupština HBD-a posvećena izobrazbi knjižničara. Imate li poruku za sudionike? Koje bi kvalitete, po Vašem mišljenju, morao imati uspješan knjižničar?

Izobrazba knjižničara iznimno je važna. Samo će stručna osoba znati pravilno usmjeriti i savjetovati korisnika, brinuti se o knjizi, na pravi način uspostavljati mrežu suradnje. Mislím da je vrlo važno konstituirati Hrvatsko knjižničarsko vijeće kao stožerno tijelo koje će se brinuti u ovome dijelu kulture.

A. Horvat

NOVOSTI su nastavak publikacije BILTEN

Ovaj su broj uredili
Aleksandra Horvat
Dubravka Kunštek
Tatjana Nebesny
Mate Šikić

Glavna urednica
Aleksandra Horvat

Adresa uredništva
HBD, c/o Filozofski fakultet u
Zagrebu, Ivana Lučića 3
10000 Zagreb
tel. 01-6120-217
faks 01-61-56-879

Rukopisi se primaju tijekom cijele godine. Za točnost podataka u prilogama odgovaraju autori.

Za članove HBDA NOVOSTI su besplatne

Cijena za knjižnice
20 kn

Adresa za narudžbu društvenih izdanja

HBD, Mate Šikić
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice bb.
10000 Zagreb
tel. 01-616-4037

Slog
DENONA d.o.o. - Zagreb
Tisak
KRATIS d.o.o. - Zagreb

Predsjednik Republike Hrvatske, dr. Franjo Tuđman, odlikovao je 28. svibnja 1996. godine Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi kolege i kolege: Brunu Dobrića, Jasnu Jednačak, Ivana Jurkovića, Dragutina Katalenca, dr. Đurđu Mesić, Branku Solina, Jasminku Štimac, Anku Žagar. Čestitamo.

IZ RADA DRUŠTVA

U proteklom su razdoblju održane dvije sjednice Glavnoga odbora Društva, i to četvrta sjednica 15. ožujka 1996. i peta sjednica 21. lipnja 1996. Donosimo kratke zaključke.

Zaključci četvrte sjednice:

- uputit će se dopis Ministarstvu kulture u kojemu će se istaknuti potreba definiranja uloge i statusa Vijeća za knjižnice Hrvatske u Zakonu o knjižničarstvu i Zakonu o upravljanju ustanovama u kulturi.
- konzultirat će se članovi Arhivskog i Muzejskog vijeća, kako bi se pomoglo definirati ulogu Vijeća za knjižnice Hrvatske.
- regionalna će društva kontaktirati Fondaciju Sabre u Hrvatskoj glede popunjavanja fondova svojih knjižnica.
- Društvo će uputiti dopise nakladnicima i narodnim knjižnicama glede slanja prebrojnih primjeraka knjiga za popunjavanje u ratu uništenih knjižničnih fondova.
- prihvaćen je prijedlog članova Ocjenjivačkog odbora za dodjelu Kukuljevićeve povelje u sastavu: Lj. Markić-Čučuković, N. Gomerčić, A. Stipčević, K. Tadić i B. Tomečak.
- prihvaćen je prijedlog o ustanovljenju nagrade za mlade bibliotekare. Prijedlog članova Ocjenjivačkog odbora prihvatit će se na idućoj sjednici Odbora.
- prihvaćen je prijedlog članova Organizacijskog odbora u Zagrebu za 30. redovnu skupštinu Društva u Primoštenu u sastavu: D. Gabriel, D. Stančin-Rošić, M. Šikić, S. Vuković-Mottl, M. Zenić i D. Živković.
- utvrđeno je da će se 30. skupština Društva održati od 26. do 28. rujna 1996.
- potiče se rad radne grupe za bibliotekarske standarde (M. Willer, D. Stančin-Rošić, A. Horvat), koja bi pratila izlaženje standarda i surađivala s

Državnim zavodom za normizaciju i mjeriteljstvo.

Zaključci pete sjednice:

- DB Istre obavijestit će Vijeće za knjižnice Hrvatske i Ministarstvo kulture o preseljenju Mornaričke knjižnice u Puli u Dom branitelja.
- regionalna će društva uputiti dopise nadležnom ministarstvu s popisom osoba i zahtjevom za zapošljavanje određenog broja osoba u knjižnicama na oslobođenim područjima, kako bi na temelju pokazatelja ministarstvo moglo odlučiti o primjerenom financiranju.
- predložiti će se Vijeću za knjižnice Hrvatske da preporuči unošenje amandmana o osnivanju Odbora za rad visokoškolskih knjižnica u tekst Zakona o visokim učilištima.
- potiče se osnivanje Komisije za visokoškolske knjižnice u HBD-u.
- na temelju izvješća T. Aparac-Gazivoda o Vijeću za knjižnice Hrvatske i I. Pehara sa sastanka Koordinacijskog odbora za narodne knjižnice uputit će se dopis ministarstvima kulture, prosvjete i znanosti da bi se identificirale prepreke potpunoj funkcionalnosti programa CROLIST.
- imenovani su članovi Ocjenjivačkog odbora za priznanje za mlade bibliotekare "Dr. Eva Verona": K. Ivić, V. Bošnjak, J. Lasić-Lazić, G. Miolin, A. Grošinić, D. Blažević i D. Kunštek i prihvaćeni su prijedlozi pravilnika i poslovnika za dodjelu ovoga priznanja.
- obitelji dr. E. Verona uputit će se obavijest o ustanovljenju ove nagrade.
- prihvaćena je zamolba knjižničara Krapinsko-zagorske županije za izdvajanje iz DB Zagreb i osnivanje vlastitoga društva.
- prihvaćena je suradnja hrvatskoga i slovenskoga bibliotekarskoga društva na području nakladništva i uzajamnog objavljivanja informacija u društvenim glasilima.

- od DB Rijeka zatraženo je mišljenje glede napisa u riječkom Novom listu o Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci.
- Izvršni odbor Društva doradit će prijedlog za uclanjenje u EBLIDAu. Prijedlog će biti razmotren na idućem sastanku Glavnog odbora.
- predlaže se osnivanje Komiteta za IFLAu. Prijedlog mora biti unesen u Statut Društva.

D. Gabriel

■ Znanstveni skup *Normizacija osobnih imena u knjižničarstvu i leksikografiji* održan je na poticaj i u organizaciji Sekcije za bibliografsku kontrolu Hrvatskoga bibliotekarskog društva 15. i 16. svibnja 1996. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Suorganizatori su bili Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a pokrovitelj, Ministarstvo znanosti i tehnologije, novčano je poduprlo skup.

U Programskom su odboru skupa bili: akademik Milan Moguš, akademik Stjepan Babić, dr. Igor Gosli, dr. Aleksandar Stipčević, dr. Aleksandra Horvat, dr. Ivan Mihel, dr. Josip Stipanov, Dorica Blažević i Ivan Kosić. Skup je pozdravio ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice dr. Ivan Mihel, a uvodnu je riječ održao akademik Milan Moguš. Moderator je bila Dorica Blažević, predsjednica Sekcije za bibliografsku kontrolu.

Dvodnevna izlaganja bila su podijeljena u tri tematske cjeline, kako bi se oblik hrvatskih povijesnih imena, ali i ne samo hrvatskih, što bolje postavio u kontekst povijesnih i jezičnih zbivanja koja su bila često pod utjecajem društvenih, političkih, pa i pomodnih trenutaka. Sve se to na razne načine odražavalo u teoriji i praksi. Stručnjaci u knjižničarstvu i leksikografiji, u Hrvatskoj i u svijetu, našli su se pred novim izazovima koje postavlja računalna tehnologija koja traži čvrstu normizaciju svih podataka koji se razmjenjuju u elektroničkom obliku, pa tako i osobnih imena.

Skupu su prisustvovali i znanstvenici koji su željeli pomoći utvrditi načela koja bi odredila zajedničke kriterije za oblikovanje osobnih imena i prezimena poglavito za hrvatske pisce, ali i za starije autore koji se javljaju u hrvatskim prijevodima.

Naslov prve tematske cjeline bio je *Pisanje hrvatskih povijesnih imena* s jasnim ciljem da se postigne zajednički znanstveno utemeljeni kriteriji. Izlagali su: akademik Stjepan Babić, dr. Darko Novaković, dr. Igor Gostl, dr. Josip Bratulić, dr. Aleksandar Stipčević i dr. Adalbert Rebić.

U drugoj tematskoj cjelini *Pitanja transkripcije i transliteracije* velik je doprinos donijelo citiranje izvora i način prijenosa u hrvatski jezik oblika imena latinskih, grčkih, bizantskih te hebrejskih i drugih neeuropskih autora. Referenti su bili: dr. Stjepan Damjanović, dr. Mislav Ježić, Darko Salopek, Ivan Kosić i Julija Koš.

Osobna imena u knjižničnim katalogima bio je naslov treće tematske cjeline u okviru koje su stručnjaci iz područja knjižničarstva iskazali potrebu za normizacijom osobnih imena u knjižničnim katalogima i bibliografskim bazama podataka. Izlagali su: dr. Aleksandra Horvat, dr. Dubravka Skender, mr. Mirna Willer, Bisera Čaušević i Tinka Katić.

Znanstveni skup je polučio veliki interes u knjižničnoj zajednici u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu. O tome svjedoči dolazak preko stotinu sudionika iz Hrvatske, ali i iz nama susjednih država: Slovenije, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Hrvatski tisak i Hrvatska radio televizija također su zabilježili ovaj događaj.

Zaključak diskusije na Skupu bio je da se u rujnu, po izlasku Zbornika radova, organizira okrugli stol i osnuje zajedničko povjerenstvo ili radna skupina kojoj bi bili članovi stručnjaci iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, kao bibliografskog središta i stručnjaci iz Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža". Ta bi skupina stručnjaka na temelju održanog skupa predložila načela za normizaciju osobnih imena u Republici Hrvatskoj.

D. Blažević

Dar Savezne Republike Njemačke knjižnicama u Hrvatskoj

Početkom srpnja ove godine veleposlanik Republike Njemačke u Hrvatskoj dr. Horst Weisl svečano je predao ravnateljju Nacionalne i sveučilišne knjižnice, dr. Ivanu Mihelu, donaciju knjiga vrijednu oko 500.000 DM. Dar je to njemačkog Ministarstva za obrazovanje, znanost, istraživanje i tehnologiju knjižnicama u Republici Hrvatskoj, koji je početkom siječnja ove godine u petotonskom kamionu stigao pred staru zgradu Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Na Marulićevom trgu, okovanom tih dana ledom, istovareno je osamdesetak kutija vrijednih priručnika na njemačkom jeziku. Vrijedno je naglasiti da je ovaj poklon prijevoznik iz Münchena dostavio izravno knjižnicama kojima su knjige poklonjene. Tako je, nakon istovara knjiga u Zagrebu, donacija krenula u Pulu, Rijeku, Zadar, Split, Dubrovnik i Osijek. Radi se zapravo o programu spomenutog ministarstva u okviru kojeg su posljednjih pet godina zemlje Srednje i Istočne Europe mogle naručiti putem kataloga knjige u određenoj vrijednosti.

Ovom su donacijom knjiga prvenstveno osvježeni fondovi znanstvenih knjižnica. Veće znanstvene knjižnice dobile su vrijedna referentna djela. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu podijelila je knjige u vrijednosti od 140.000 DM s Naučnom bibliotekom u Puli, dok su Sveučilišna knjižnica u Rijeci, Sveučilišna knjižnica u Splitu, Znanstvena knjižnica u Zadru, Znanstvena knjižnica u Dubrovniku i Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku dobile svaka knjige u vrijednosti od 70.000 DM.

Hrvatsko je bibliotekarsko društvo dobilo knjige u vrijednosti od 10.000 DM. Svoj je poklon Društvo prepustilo narodnim knjižnicama, pa su bar u maloj mjeri ispunjene želje za popunjavanjem fondova Gradske knjižnice i Knjižnici "Bogdan Ogrizović" u Zagrebu, Gradske knjižnici i čitaonici "Metel Ožegović" u Varaždinu, Narodnoj knjižnici u Novskoj, Gradske knjižnici u Slavanskom Brodu i Gradske knjižnici u Zadru.

Drago mi je da uoči Skupštine Društva mogu pisati o akciji, koju sam kao novost priopćila na Skupštini HBDA u Bizovačkim Toplicama u rujnu 1992. godine. Tada sam se, naime, vratila s 29. skupštine Austrijskog bibliotekarskog društva održane sredinom rujna 1992. u Grazu. Na toj je skupštini održan okrugli stol kojemu su prisustvovali predstavnici većine bibliotekarskih društava u Europi. Na tom sam skupu izvještala o stanju fondova u našim knjižnicama, a tadašnji je predsjednik Njemačkog bibliotekarskog društva, dr. Elmar Mittler, pokrenuo uključivanje Hrvatske u spomenuti program. U ime Hrvatskoga bibliotekarskog društva zahvaljujem svima koji su sudjelovali u ovoj akciji.

D. Živković

■ *Potpredsjednica HBDA, dr. Kata Ivić, prisustvovala je kao izaslanica Društva, redovnoj godišnjoj skupštini Mađarskog bibliotekarskog društva. Donosimo njezin izvještaj sa skupštine.*

U Debrecenu je od 7. do 10. kolovoza 1996. održana 28. godišnja skupština Mađarskog društva bibliotekara. Osnovna tema skupštine bila je *Knjižnica - komunikacije - društvo*. Pozvana predavanja istaknutih mađarskih knjižničarskih stručnjaka održana na plenarynom zasjedanju bila su:

1. P. Bakonyi: Rezultati nacionalnog programa razvoja informacijske infrastrukture s posebnim osvrtom na knjižnice,
2. A. Levendel: Nova istraživanja čitalačkih navika mađarskog stanovništva i o utjecaju knjižnica i knjižničara,
3. B. R. Schleihagen: EBLIDA, europski programi za unapređivanje knjižničarstva i mađarske knjižnice.

Rad u sekcijama na bibliotekarskim skupštinama uvijek je posebno vrijedan i važan. Prilika je to da se iznesu sve poteškoće i problemi koje pojedina sekcija ili stručna knjižnica ima, ali isto tako u predavanjima eminentnih knjižničarskih stručnjaka iz pojedinog specifičnog bibliotekarskog područja moguće je prikazati dostignuća i rješenja problema koji se primjenjuju u praksi ili preporučuju u teoriji.

Radile su sljedeće sekcije:

1. Sekcija za tehničke knjižnice, grupa medicinskih knjižnica
 - a) L. Vasas: Uloga knjižnice Semmelweis medicinskog sveučilišta u mađarskom medicinskom knjižničarstvu,
 - b) M. Virágos: Pripreme za seminar Udruženja europskih medicinskih knjižnica, koji će se održati u jesen 1997. u Mađarskoj. Usluge i organizaciju pripreme seminara preuzela je Kenézy knjižnica Debrecinskog medicinskog sveučilišta,
 - c) UMI i Medline Plus,
 - d) novi oblici suradnje između medicinskih knjižnica - prijedlozi.
2. Sekcija za bibliografije
 - a) G. Bakonyi: Mogućnost pristupa bibliografskim podacima kroz EDV,
 - b) K. Koltay: Katalogizacija i podaci u knjižnici Sveučilišta Lajos Kossuth u Debrecenu,
 - c) M. Volf i K. Tarr: Digitalna verzija repetitorija periodike Mađarske nacionalne bibliografije - prezentacija,
 - d) F. Bennet: BOOKFIND - banka podataka.
3. Sekcija za glazbene knjižnice:
 - a) D. Karasszon: Tradicija gregorijanskih pjevanja u reformiranoj crkvi,
 - b) Á. Gupcsó: Alpska pastirica. O melodiji "opere" Jánosa Kótsi Patko u zbirci nota.
4. Sekcija za opće knjižnice
Osnovna je tema bila *Zajednički rad i organizacija sustava? Opet o starom, nikad ostvarenom konceptu*. Poslije rasprave i priloga T. Futalae, T. Horvatha i I. Pappa, predavanje *Mađarska CD-ROM banka podataka "Popis isporučivih knjiga"*, održala je Z. Votisky.
5. Sekcija školskih knjižničara, Sekcija dječjih knjižničara i Sekcija za čitateljske službe raspravljale su o temi *Pedagozi, knjižničari, djeca - na jednoj valnoj dužini*. Predavanja su održali:
 - a) G. Fülöp: Gutenberg na autoputu podataka,
 - b) A. Nagy: Čitajući pedagozi?,
 - c) B. Albertini: Komunikacija u školskoj knjižnici.

6. Sekcija zavičajnih knjižničara raspravljala je o temi *1000 godina mađarskih škola*. Predavali su:
 - a) P. Buza: Budimpešta i milenijum,
 - b) I. Meszáros: Zavičaj - škola - milenijum,
 - c) M. Korompai: Bibliografija, povijest škole, stanje.
7. Sekcija za znanstvene knjižnice, Sekcija za tehničke knjižnice
 - a) Ö. Horányi: O mogućoj kulturnoj preobrazbi u vremenu pete komunikacijske revolucije,
 - b) G. Cholnoky: Interferencije znanosti i znanstvenih informacija,
 - c) T. Szöke: Novosti izdavačke tehnike i suradnja s knjižnicama.

U sklopu skupštine održana su još dva skupa i to: 4. svjetski skup mađarskih knjižničara koji rade u knjižnicama s mađarskom literaturom izvan granica Mađarske i Konferencija europskih dječjih knjižničara. Bogatstvo sadržaja godišnje skupštine Mađarskog bibliotekarskog društva i ozbiljnost pripreme te okruženje koje je pružio sveučilišni grad Debrecen, doprinijeli su uspjehu i visokoj stručnoj razini skupa.

K. Ivić

■ U prostorijama Gospodarske komore Zagreba održan je 4. srpnja 1996. prvi koordinacijski sastanak Grupacije nakladnika i knjižara. Sastanku, posvećenom uglavnom pripremama za Interliber, prisustvovali su predsjednik Grupacije i poduzeća "Algoritam", N. Antičević te njezini dopredsjednici, predstavnici nakladničkih poduzeća "Znak", "Masmedia", "AGM" i "Naklada MD". Bili su prisutni i predstavnici Knjižare "Moderna vremena", Udruženja grafičara i Gospodarske komore Zagreba. Na sastanak su bile pozvane i predstavnice našega Društva, D. Kunštek i A. Horvat, koje su predložile da se Grupacija pridruži Društvu u organizaciji međunarodnoga kolokvija o knjizi i pravnom položaju knjige, knjižnica i nakladnika, koji HBD planira održati u prosincu ove godine uz pomoć Vijeća Europe i Ministarstva kulture RH. Dogovoreno je da se

imenuje zajednička skupina knjižničara, nakladnika i knjižara, koja će dalje koordinirati organizaciju kolokvija.

Ur.

■ Sastanak predstavnika Hrvatskog bibliotekarskog društva s predstavnicima Zveze bibliotekarskih društava Slovenije održan je u Ljubljani 4. 4. 1996. godine u Centralnoj tehničkoj knjižnici. Sa strane HBD-a na sastanku su bile nazočne Dubravka Kunštek, predsjednica HBD-a, Višnja Bošnjak, predsjednica Komisije za školske knjižnice, Tatjana Aparac-Gazivoda, predsjednica Komisije za upravljanje i Dubravka Stančin-Rošić, predsjednica Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje. Domaćin ovog prijatnog druženja u Centralnoj tehničkoj knjižnici bila je Nada Češnovar, voditeljica Matične službe ove knjižnice i predsjednica Zveze bibliotekarskih društava Slovenije. Od slovenskih kolegica tu je bila i Melita Ambrožič, savjetnica za obrazovanje i istraživanje u NUK-u i predsjednica Komisije za obrazovanje ZBDS. Razgovarano je o suradnji stručnih društava na području:

- izdavaštva i diseminacije bibliotekarske literature
- međusobnog informiranja i objavljivanja informacija o svim važnijim zbivanjima na području bibliotečne djelatnosti
- prisustvovanja i sudjelovanja u radu stručnih skupova
- zajedničke organizacije stručnih skupova
- razmjene stručnjaka
- dogovaranja o sudjelovanju u radu pojedinih tijela IFLA-e.

U pratnji ravnatelja CTK dr. Matjaža Žaucera razgledali smo nove prostore i uređenje CTK-a.

Nakon CTK posjetili smo i NUK. Tu smo razgovarali s kolegama Anom Martelanc, Majom Žumer, Vilenkom Jakac, Ivanom Kaničem i Jožetom Kokolom. Pogledali smo njihovu Stručnu knjižnicu za bibliotekarstvo.

D. Stančin-Rošić

U razdoblju od nepuna dva mjeseca Hrvatsko je bibliotekarsko društvo izgubilo dvije istaknute članice. U Zagrebu je 19. svibnja 1996. umrla dr. Eva Verona, a 17. srpnja dr. Đurđa Mesić. Komemoracije su održane u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Na komemoraciji za dr. Evu Verona govorila je u ime Katedre za bibliotekarstvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu dr. Aleksandra Horvat, a na groblju Mirogoju od ugledne su se članice Društva oprostili mr. Dubravka Kunštek, u ime HBDa, i dr. Josip Stipanov u ime Nacionalne i sveučilišne knjižnice. O dr. Đurđi Mesić na komemoraciji su govorili mr. Dubravka Kunštek, u ime HBDa, i Dijana Sabolović-Krajina, u ime Koordinacijskog odbora za narodne knjižnice. Na groblju Mirogoju govorio je dr. Josip Stipanov.

Dr. Eva Verona (1905.-1996.)

Dr. Eva Verona, jedna od najznačajnijih osoba hrvatskoga bibliotekarstva i autorica prvoga hrvatskoga kataložnog pravilnika, bila je i svjetski poznat stručnjak i dobitnik uglednih međunarodnih nagrada. Rođena 1905. godine u Trstu, gdje joj je službovao otac, diplomirala je matematiku i fiziku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1928. godine. Od 1929. do odlaska u mirovinu 1967. godine radila je neprekidno u današnjoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Od 1948. do 1959. godine bila je zadužena za prikupljanje podataka potrebnih za izradu zahtjeva za restitucijom kulturnih dobara od Italije i Austrije. Pedesetih se godina počinje baviti teorijom abecednoga kataloga najprije u zemlji, a potom i kao predstavnica Saveza društava bibliotekara Jugoslavije u IFLAi. Na poziv organizatora sudjeluje s pozvanim referatom na Međunarodnoj konferenciji o kataložnim načelima, održanoj u Parizu 1961. godine. Taj je rad "The function of the main entry in the alphabetical catalogue" tiskan u izvještaju s Konferencije: "International Conference on Cataloguing Principles, Paris 1961. Report". London : IFLA. 1963. Načela usvojena na Konferenciji priredila je za tisak, uredila i komentirala u radu "Statement of Principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles". Rad je objavila IFLA 1971. godine. Sudjelovala je u radu Međunarodnog sastanka kataložnih stručnjaka u Kopenhagenu 1969. godine, na kojemu su položeni temelji izradi međuna-

rodnih bibliografskih standarda ISBDA. Bila je predsjednica i članica nekoliko Radnih grupa IFLAe za izradu pojedinih ISBDA. Od 1974. do 1977. bila je član Savjetodavnog odbora Međunarodnog odbora za bibliografsku kontrolu i predsjednica sekcije za katalogizaciju IFLAe. U tom razdoblju nastaje studija "Corporate headings : their use in library catalogues and national bibliographies : a comparative and critical study". Studija je u nakladi IFLAe objavljena u Londonu 1975. godine. Godine 1980. na Sveučilištu u Zagrebu obranila je doktorsku disertaciju pod naslovom "Korporativne odrednice u svjetlu historijskih i komparativno-kritičkih istraživanja" i postala prvim doktorom znanosti iz bibliotekarstva na Zagrebačkom sveučilištu. Iste je godine izabrana za honorarnog redovnog profesora na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, za kolegij "Bibliotečni katalozi u teoriji i praksi". Napisala je priručnik "Abecedni katalog u teoriji i praksi". Zagreb : HBD, 1966. 2. izd. 1971. Uz suradnju članova Komisije za katalogizaciju Saveza društava bibliotekara Jugoslavije, čija je bila dugogodišnja predsjednica, izradila je "Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio I.", koji je objavilo Hrvatsko bibliotekarsko društvo 1970., 2. izd. 1986. i "Dio II." 1983.

Eva Verona bavila se i poviješću knjižnica, pa je objavila više radova o povijesti Sveučilišne knjižnice u različitim razdobljima postojanja. Bila je pomoćnica glavnog urednika Hrvatske retro-

spektivne bibliografije i jedna od urednica tekuće bibliografije. Suradivala je na Hrvatskoj enciklopediji (1941-1944) i bila urednica struke bibliotekarstvo u Općoj enciklopediji Jugoslavenskog leksikografskog zavoda od 1953. do 1964., za koju je napisala i niz priloga.

Prestižno priznanje Američkog bibliotekarskog društva, "Margaret Mann", dobila je 1976. godine, kao prva Europljanka. 1977. godine primila je povelju "Tabula gratulatoria", što ju je u povodu pedesetogodišnjice IFLAe, primilo nekoliko istaknutih svjetskih stručnjaka.

Za rad na restituciji kulturne građe odlikovana je 1961. godine Ordenom rada sa zlatnim vijencem, a 1978. godine primila je nagradu Republike Hrvatske za životno djelo. Hrvatsko bibliotekarsko društvo dodijelilo joj je 1968. godine najviše stručno priznanje, "Kukuljevićevu povelju" i posvetilo spomenicu.

Od 1968. godine do 1982. predavala je na postdiplomskom studiju bibliotekarstva, dokumentacije i informatike, tada jedinom studiju te vrste u Jugoslaviji. Od 1977. godine do 1983. predavač je na dodiplomskom studiju bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1960. do 1965. bila je glavna urednica "Vjesnika bibliotekara Hrvatske". Autorica je pedesetak radova iz različitih područja bibliotekarstva od kojih je velik broj objavljen u inozemstvu.

A. Horvat

Dr. Đurđa Mesić (1951.-1996.)

Đurđa Mesić rodila se 24. siječnja 1951. godine u Rijeci. Nakon završene gimnazije u Zagrebu, diplomirala je 1974. godine povijest umjetnosti i komparativnu književnost na Filozofskom fa-

kultetu Sveučilišta u Zagrebu. Cijeli njen radni vijek obilježen je knjižničarstvom, od prvog, kratkotrajnog radnog mjesta u Narodnom sveučilištu "Trešnjevka", preko Kumrovcu do Nacionalne i sve-

učilišne knjižnice, u kojoj 1983. godine preuzima mjesto stručnog suradnika za narodne knjižnice u Razvojnoj službi. To mjesto razvija i potvrđuje kao ključno i nezaobilazno za razvoj i unapređivanje

narodnog knjižničarstva u Hrvatskoj i svega što je s tim povezano, kao mjesto susreta kolega i stručnjaka, mjesto izmjene misli, mjesto planiranja i nadasve mjesto akcije. Njen stručni rad na razvoju i unapređivanju narodnog knjižničarstva dobio je, među ostalim potvrdu i u činjenici da joj je dodijeljeno i najveće stručno zvanje, zvanje bibliotekarskog savjetnika, a na znanstvenom području postigla je doktorat znanosti te zvanje znanstvenog suradnika. Autor je većeg broja stručnih i znanstvenih radova. 1996. godine odlikovana je Redom Danice hrvatske s likom

Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi.

Vezano uz svoj posao, znanje i zalaganje, Đurđa Mesić obnašala je i niz funkcija i poslova: bila je predsjednica Znanstvenog vijeća Nacionalne i sveučilišne knjižnice, članica Odbora za narodne knjižnice i knjižnice manjina u Radnoj zajednici "Alpe Jadran", članica Odbora Međunarodnog udruženja za čitanje odnosno Okruglog stola IFLAe za istraživanje čitanja i jedan od utemeljitelja Hrvatskoga čitateljskog kluba. Djelovala je i kao nastavnica na dodiplomskom studiju Filozofskoga fakulteta u

Zagrebu, gdje je predavala predmet "Narodne knjižnice" i kao voditelj smjera na postdiplomskom studiju knjižničarstva Sveučilišta u Zagrebu. No najveći dio svojih radnih i stručnih aktivnosti ostvarila je kroz Koordinacijski odbor za narodne knjižnice, kome je niz godina i bila na čelu. Cjelokupni njezin rad i djelovanje i njezin svjetonazor oslikava činjenica da je poglavito njezinim zauzimanjem u Vinkovcima, još za trajanja rata, utemeljena Međunarodna dječja knjižnica mira.

J. Stipanov

Breda Filo (1932.-1996.)

U veljači ove godine u Mariboru je umrla Breda Filo, knjižničarska savjetnica i docentica u mirovini. Kolegica Filo bila je ugledan i cijenjen stručnjak ne samo u slovenskome knjižničarstvu. Susretali smo je na mnogim skupovima, savjetovanjima i skupštinama, na kojima je redovito imala štogod novoga za priopćiti.

Rođena je 1932. godine u Ljubljani gdje je i diplomirala grčki i latinski jezik i klasičnu književnost. Gotovo cijeli svoj radni vijek provela je u Univerzitetnoj knjižnici (ranije Studijskoj knjižnici) u Mariboru. Radila je najprije u odsjeku za katalogizaciju, zatim je

organizirala klasifikaciju prema shemi UDK, a korisnici i kolege najviše će je pamtili kao vrsnog stručnjaka za informacijsku službu, koju je postavila na suvremenim osnovama i u kojoj je neumorno uvodila nove tehnike i metode rada.

Breda Filo bila je i vrstan pedagog koji je generacijama mladih slovenskih knjižničara vješto i znalački prenosio stručna znanja na predavanjima u sklopu nastavnoga programa Oddelka za bibliotekarstvo ili u sklopu programa stručnog usavršavanja. Vodila je i bila članica mnogih stručnih komisija u zemlji i inozemstvu, na-

pose u sklopu IFLA-e i programa Alpe-Jadran.

Breda Filo objavila je preko sedamdeset stručnih i znanstvenih radova, a nositeljica je brojnih priznanja, među kojima se napose ističu Čopova diploma, Zlata plaketa Univerze u Mariboru i državno odličje Red dela s srebrnim vencem.

Ostaje nam u sjećanju kao osoba širokog spektra interesa i znanja iz mnogih disciplina, osoba koja je u susretima s kolegama zračila silnu energiju i predanost poslu kojemu se posvetila.

T. Aparac

IZ REGIONALNIH DRUŠTAVA

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Trinaesta izborna godišnja skupština Društva (prije Društvo bibliotekara Bjelovar) održana je 10. svibnja 1996. u Gradskoj knjižnici "Franjo Marković" u Križevcima, pod pokroviteljstvom Knjižnice i grada Križevci. Nazočno je bilo šezdesetak članova Društva te predstavnici Hrvatskoga bibliotekarskog društva iz Zagreba, Društva bibliotekara Varaždina i Društva bibliotekara Čakovca, grada Križevci i Koprivničko-križevačke županije. Skupštinu je otvorila Vesna Brozović, predsjednica Društva, a sudionike su pozdravili dr. Tatjana Aparac-Gazivoda, u ime predsjednice

HBDa, prof. Branka Cuki, u ime Koprivničko-križevačke županije, dr. Valentin Puževski, gradonačelnik grada Križevci te Marijana Janeš-Žulj, ravnateljica Gradske knjižnice "Franjo Marković".

U stručnom dijelu skupštine dr. T. Aparac-Gazivoda predstavila je knjigu Dore Sečić *Informacijska služba u knjižnici*. Mr. D. Sabolović-Krajina govorila je o osnivanju Hrvatskog čitateljskog društva, a izvješće o seminaru za ravnatelje knjižnica *Promjene u upravljanju - upravljanje promjenama* izložio je M. Ilić. Lj. Ernečić podnijela je izvješće o radu Proljetne škole školskih knjižničara u Crikvenici 1995.

Radni dio skupštine započeo je izvješćima o radu Društva u protekloj godini te prijedlozima i pla-

novima za narednu godinu. Uslijedilo je usvajanje novog statuta Društva, određivanje Komisije za preregistraciju Društva te izbor nove uprave. Za predsjednicu Društva izabrana je Marijana Janeš-Žulj iz Križevaca, za potpredsjednicu Zorka Renić iz Bjelovara, a za tajnicu Jadranka Slobodanac iz Koprivnice. U Glavni su odbor izabrani: M. Janeš-Žulj, Z. Renić, J. Slobodanac, V. Brozović, D. Sabolović-Krajina, N. Poturiček, I. Zelenbrz, V. Tomašević i I. Pejić. Nakon što su izabrani članovi koji će predstavljati društvo na 30. skupštini HBDa, dosadašnja predsjednica Vesna Brozović zahvalila je članovima Društva na zalaganju i plodonosnoj suradnji.

J. Slobodanac

DB Rijeka

Izborna skupština

DB Rijeka održalo je Izbornu skupštinu 7. lipnja 1996. U radnom su dijelu Skupštine održana izvješća o radu Društva u proteklom razdoblju, prihvaćen je plan i program rada u narednom razdoblju te odlučeno o izmjeni Statuta. Izabrani su novi članovi Upravnoga odbora te imenovane Jelena Zelenka za predsjednicu, Verica Lulić za dopredsjednicu, Dolores Markotić za tajnicu i Ljiljana Črnjar za blagajnicu. Stručni je dio Skupštine bio posvećen temi *Knjižnice i knjižničarska struka danas i u 2.000 godini*. Temi se pristupilo s različitih aspekata. Razmotren je status struke, odnos struke i društva, školovanje kadrova i permanentno obrazovanje i usavršavanje i budućnost struke, sve na temelju naših i svjetskih iskustava. D. Kunštek govorila je o odnosu knjižničarske struke i društva i ukazala na neke subjektivne i objektivne uzroke niskog statusa knjižničara, o nedovoljnom poznavanju struke od strane javnosti i slaboj afirmaciji struke u javnosti, o potrebi izgrađivanja nove, poboljšane slike struke te je upoznala nazočne s projektom i istraživanjem IFLAe o tom problemu.

T. Aparac-Gazivoda u sklopu svog izlaganja o školovanju, permanentnom obrazovanju i usavršavanju knjižničarskih kadrova, govorila je o dosadašnjim pravcima knjižničarske izobrazbe u svijetu i implikacijama za našu sredinu, o vezama knjižničarstva i informacijskih djelatnosti, o nastojanjima UNESCOa i IFLAe na usklađivanju obrazovnih programa u širem području informacijskih znanosti te je naglasila potrebu za sustavnim pristupom stalnom usavršavanju knjižničara,

posebice na polju informacijskih tehnologija, ali i vezano uz socio-ekonomске promjene u okruženju.

F. Bekavac-Lokmer govorila je o knjižnicama u suvremenom komunikacijskom okruženju i istaknula da se nove informacijske i komunikacijske tehnologije optimalno primjenjuju u znanstveno-tehnološkom razvitku, čemu se moraju prilagoditi i knjižnice. Knjižnice budućnosti moraju zadovoljiti korisnika na većoj udaljenosti i biti dostupne putem informatičke mreže. Interes je krajnjeg korisnika da se knjižnice što brže preobrazu za 21. stoljeće.

M. Šegota-Novak osvrnula se na 61. konferenciju IFLAe u Istanbulu, 1995., na kojoj se također raspravljalo o preobrazbi struke i digitalnim knjižnicama budućnosti i ujedno je iznijela zanimljive osobne utiske s Konferencije.

Predavanje britanskoga gosta

U DB Rijeka održao je 17. travnja 1996. godine predavanje g. Paul Sturges, viši predavač na Sveučilištu u Loughboroughu u Velikoj Britaniji. G. Sturges došao je u Hrvatsku kao gost HBDA. Predavanje je održano u Pomorskom i povijesnom muzeju Rijeke u organizaciji DB Rijeka, Gradske knjižnice i Sveučilišne knjižnice Rijeka. Predavanje je prevodila prof. Suzana Zorić. Gost je govorio o novostima u britanskom knjižničarstvu. Istaknuo je nužnost razvitka profesionalnosti u knjižničarstvu i kvalitetnih informacijskih sustava nastalih razvitkom nove tehnologije, povezanosti knjižničarstva i informacijskih znanosti i informacijskih mreža (Internet, CARNet), te uvođenja menadžmenta u knjižnice. Nova tehnologija otvara nove mogućnosti, ali zahtijeva i izobraženog knjižničara i korisnika, koji se

njome zna služiti. Informacijska tehnologija bitno poboljšava dostupnost informacijama, ali mijenja i sliku knjižničara - od tradicionalnog sakupljača i čuvara knjiga, knjižničar se pretvara u aktivnog sudionika na svim područjima znanosti, a osobito u informacijskoj.

V. Lulić

DB Zagreb

U četvrtak, 20. 6. 1996. godine, u organizaciji DB Zagreb, održana je u Gradskoj knjižnici u Zagrebu, na Starčevićevom trgu, promocija knjige dr. Mire Mikačić *Teorijske osnove sustava za predmetno označavanje*. Knjigu je u svibnju ove godine objavilo Hrvatsko bibliotekarsko društvo kao sedmi svezak u nizu *Posebni izdanja*. Rađena je na temelju doktorske disertacije, koju je M. Mikačić obranila na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1991. godine. Ova opsežna knjiga, tiskana na 453 stranice, rezultat je dvadesetogodišnjeg istraživanja i rada autorice na području sadržajne obrade. Taj sveobuhvatan i temeljit rad predstavlja sukes svega značajnijeg, što je u okviru teorije i prakse predmetnog kataloga u svijetu ikad bilo istraženo i napisano. Na osnovi svog bogatog teoretskog i praktičnog znanja autorica u posljednjem poglavlju knjige predlaže vlastiti, originalni sintaksički sustav za predmetno označavanje.

Knjigu su uz prisustvo i sudjelovanje autorice, brojnom slušateljstvu predstavili mr. Dubravka Stančin-Rošić i dr. Josip Stipanov.

D. Stančin-Rošić

VIJESTI IZ EBLIDAE

Iz EBLIDAINA magazina *Information Europe*, br. 1 i 2 za ožujak odnosno srpanj 1996. prenosimo izbor članaka i obavijesti.

AUTORSKO PRAVO

Uređivanje Interneta

O zajedničkom uređivanju Interneta raspravljano je na neformalnom sastanku Vijeća ministara telekomunikacija Europske

Unije u Bologni 24/25. travnja 1996. Zajednički je stav ministara bio da propise ne treba donositi prenaplo, jer bi to moglo usporiti razvitak informacijskog društva. Ministri su se, međutim, složili da

je potrebno usvojiti određene propise nadređene nacionalnim zakonima, posebno one kojima bi se uredila pitanja privatnosti, prava na intelektualnu svojinu i zaštite od krivičnih radnji.

Publikacije DGXII dostupne i na mreži

Division Générale XII (Znanost, istraživanje i razvitak) Europske Unije uvela je službu koja omogućuje korisnicima Interneta naručivanje publikacija putem mreže. Tako su dostupne brošure odnosno knjižice o istraživanju i tehnologiji: *The fourth framework programme (1994-1998)*, *European Community funded research and technological development* i *Scientific and technological cooperation with Eastern Europe*. Služba je pristupačna na sljedećoj WWW adresi:

<http://www.cec.lu/en/comm/dg12/pub.html>

Novi knjižnični program Europske komisije

Većini su knjižničara, iz vlastitog iskustva ili iz pričanja drugih, poznate teškoće koje nastaju tijekom informatizacije knjižničnih službi i zadaća, bez obzira na to radi li se o uvođenju samo jedne primjene poput katalogizacije ili o cijelom nizu, kakav pruža združeni knjižnični sustav. Mnoga se pitanja moraju razjasniti, prije ili u času kad se kontaktiraju dobavljači, i mnogi se aspekti moraju pažljivo razmotriti, na primjer - probici informatizacije knjižnice, izdaci, ljudski aspekti, izbor sustava, njegovo postavljanje i vođenje.

Kako lako nešto pođe po zlu, pa se onda više godina može samo

žaliti, pokazuju mnogobrojni primjeri knjižnica, koje napuštaju jedan sustav i izabiru drugi. Ipak, svi znamo da je osuvremenjivanje knjižničnih službi pomoću informacijske tehnologije danas gotovo neizbježno, ako se želi sudjelovati u svijetu umreženih obavijesti i pružiti znatne probitke korisnicima i osoblju. Nije nevažno ni postizanje veće djelotvornosti, poboljšanje pristupa zbirkama i njihovo bolje vođenje, te širenje službi i izvora dostupnih korisnicima i osoblju.

Odjel Europske komisije, tzv. DGXIII/E-4, koji se brine za elektroničko nakladništvo i knjižnice, želio je pomoći knjižnicama koje očekuje uvođenje strojnoga sustava, pa je 1989., u sklopu priprema za provođenje svog paneuropskog Programa za knjižnice, naručio izradu informacijskoga paketa. Paket je izrađen u Library Technology Centre u Londonu, u suradnji s partnerima iz Španjolske i Grčke, temelji se na britanskom iskustvu, a pri njegovoj se izradi najprije mislilo na posebne potrebe malih i srednje velikih knjižnica. Izrađene su i prilagođene verzije za Italiju i Portugal. 1995. godine poduzeti su prvi koraci na razvijanju knjižnične suradnje sa zemljama Središnje i Istočne Europe. Brzo se pokazalo da i u tim zemljama postoji slična potreba za obavijestima o preporučenim načinima i opcijama pri informatizaciji knjižničnih poslova. Odjel DGXIII/E-4 naručio je stoga osu-

vremenjenu verziju informacijskog paketa, uglavnom ali ne isključivo, namijenjenu uporabi u knjižnicama Srednje i Istočne Europe.

Taj je paket sad dostupan na engleskom i sadrži mnogo praktičnih obavijesti i savjeta o razvitku, probicima i cijenama informatizacije, o planiranju i uvođenju sustava i proizvodima koji se trenutačno mogu nabaviti u Srednjoj i Istočnoj Europi. Na 165 stranica dano je obilje obavijesti o svemu važnome: izboru i kupnji sustava, ugovornim odnosima s dobavljačem, vođenju projekta i izobrazbi osoblja. Uvođenje različitih zadaća i stručna mišljenja o strukturi zapisa, unosu i ispisu podataka, normama, katalogizaciji i retrokonverziji, posudbi, nadzoru nad serijskim publikacijama, nabavi, zaštiti, izradi izvještaja itd. podrobno su objašnjena praktičnim i sažetim stilom.

U pojedinim se poglavljima opisuje izbor različitih knjižničnih programa i daje uvod u računalnu tehnologiju i Internet. Postoji i glosarij nazivlja, podrobni opisi sustava, popis dobavljača i daljnjih izvora za relevantne obavijesti u području.

Europska se komisija nada da će informacijski paket ući u što veći broj knjižnica u Srednjoj i Istočnoj Europi, te da će biti preveden na nacionalne jezike, kako bi bio iskorišten na najbolji mogući način.

FRANCUSKE KNJIŽNICE

Naziv *javna knjižnica* (Bibliothèque publique) u Francuskoj se upotrebljava za knjižnice kojima upravljaju tijela državne vlasti i koje su bezuvjetno otvorene svakome. *Gradskim knjižnicama* (Bibliothèques municipales) upravljaju i uglavnom ih financiraju okruzi (arrondissements), koji osiguravaju 90% sredstava, 5% osigurava država, a 5% se ubire od korisnika. 1994. godine 2.080 gradskih knjižnica imalo je 6.023.514 registriranih korisnika (17,8% od cjelokupne populacije na području kojemu knjižnice služe).

Posudbene knjižnice (Bibliothèques départementales de prêt) dostavljaju građu i namještaj knjiž-

nicama u gradovima s manje od 10.000 stanovnika, a ograncima i pokretnim knjižnicama pomažu u izobrazbi, savjetuju i pružaju tehničku pomoć te omogućuju izravan pristup građi. Od 1992. država daje novčanu potporu departmanima koji održavaju takvu službu.

Bibliothèque publique d'information - Paris javna je ustanova kojom upravlja Odjel za knjigu i čitanje Ministarstva kulture. Smještena na 15.000 m² u centru Pompidou u Parizu, ova knjižnica pruža slobodan i otvoren pristup zbirci od 400.000 jedinica multimedijske i enciklopedijske građe.

Médiathèque de la Cité des sciences et de l'industrie de la Villette - Paris otvorena je za sve korisnike, ali je specijalizirana za građu s područja znanosti, tehnike i industrije.

Školske knjižnice, koje se nazivaju BCD (Bibliothèques Centre Documentaire), u osnovnim školama financiraju gradske skupštine, a vodi ih kvalificirano i stalno zaposleno osoblje. Iako ih još nema dovoljno, otvara ih se sve više, a trenutačno ih 90% ima dokumentacijsko-informacijski centar.

Akademskim knjižnicama upravljaju sveučilišne vlasti, a 85% ih financira država. Tu pripadaju i neke specijalne zavodske i

knjižnice istraživačkih laboratorija s vrijednim zbirka.

Nacionalna knjižnica Francuske (Bibliothèque nationale de France) na novoj lokaciji u Tolbiacu smjestit će tiskane zbirke i neknjižnu građu. Posebni će odjeli

(rukopisi, grafike, karte itd.) ostati u Richelieuovoj zgradi. Knjižnica je odgovorna za obvezni primjerak i Francuski skupni katalog (Catalogue collectif de France) te organizaciju mreže pridruženih knjižnica.

Specijalne knjižnice postoje u muzejima, visokoškolskim istraživačkim zavodima i ministarstvima. Postoje još i zatvorske i bolničke knjižnice i knjižnice udruuga.

Katalozi

Nacionalna knjižnica Francuske na temelju obveznog primjerka izrađuje Francusku nacionalnu bibliografsku datobazu, koja je dostupna knjižnicama koje koriste datobazu OPALE. Knjižnica je zadužena i za budući Francuski skupni katalog. Ministarstvo obrazovanja osnovalo je tri kataloga za zbirke akademskih knjižnica: skupni katalog knjiga (Pancatalogue), skupni katalog serijskih publikacija (Catalogue collectif national des publications en série) i katalog disertacija (Téléthèses). Na akademskim se knjižnicama odvija vrlo efikasna međuknjižnična posudba (500.000 posuđenih jedinica u 1990.), koju podržavaju dokumentacijski centri za pojedina područja smješteni na sveučilištima, tzv. centri CADIST (Centre

d'acquisition et de diffusion de l'information scientifique et technique).

INIST (Institut de l'information scientifique et technique) sličan je Britanskom centru za dostavu građe (British Document Supply Centre). Brine se za bibliografske datobaze Francis i Pascal i dostavlja preslike članaka na zahtjev.

Francuski savez za međuknjižničnu suradnju (FFCB)

Savez je osnovan 1985., uz potporu Odjela za knjigu i čitanje francuskog ministarstva kulture. Zadužen je za jačanje i širenje međuknjižnične suradnje na području dokumentacije i informacija na nacionalnoj i pokrajinskoj razini. Uzdržava se dotacijom države i članarinom. Član je EBLIDAE.

Svake godine od sredine rujna do sredine listopada Savez vodi kampanju za promicanje knjižničnih zbirki, pod nazivom *Mjesec pisane baštine*. U tom razdoblju knjižnice, uz pomoć Saveza, organiziraju veće izložbe. U Roanneu se održava simpozij na kojemu se okupi 200 stručnjaka iz cijele zemlje, a pozivaju se i knjižničari iz inozemstva.

Nacionalne aktivnosti Saveza obuhvaćaju seminare i studijske dane posvećene temama poput "Znanost i knjižnice" i "Čitanje u zatvoru". Održavaju se radionice o temama kao što je na primjer skupni katalog. Savez ima izložbeno mjesto na godišnjoj skupštini Francuskog bibliotekarskog društva.

Od 1994. godine, na poticaj Odjela za knjigu i čitanje, Savez razvija i svoju međunarodnu ulogu. Uspostavljene su redovite razmjene stručnjaka s drugim europskim zemljama kao što su Velika Britanija, Njemačka i Portugal. Za francuske se knjižničare organiziraju studijska putovanja u te zemlje, kako bi im se omogućilo da vide nove zgrade i razmijene iskustva s kolegama. Knjižničari iz inozemstva dobro su došli, ako žele istraživati francusku knjižničnu scenu. S njemačkim kolegama organiziraju se jednomjesečne razmjene, a takve se razmjene planiraju i s drugim zemljama. Savez je 1995. organizirao prvi seminar o "Međunarodnoj suradnji na području knjižničarstva", na kojemu se okupilo 80 sudionika iz cijele zemlje. Objavljen je imenik međunarodne suradnje za knjižnice, a prošireno i osuvremenjeno izdanje bit će objavljeno 1996. godine.

Izabrala i prevela A. Horvat

VIJEĆE ZA KNJIŽNICE HRVATSKE

Deveta sjednica Vijeća za knjižnice Hrvatske, prva u ovoj godini, održana je 4. lipnja 1996. u Maloj dvorani nove zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Članovima Vijeća iz dosadašnjeg sastava, pridružila su se i dva nova člana, koje je imenovalo Hrvatsko bibliotekarsko društvo, i to: Dubravka Kunštek i Ivan Pehar. Na dnevnom su redu bili: izvješće Radne skupine za izradu prijedloga novoga zakona o knjižničnoj djelatnosti, stanje i funkcioniranje NSK u novoj zgradi, problemi integralnog sustava CROLIST te izvje-

šće Komisije za viša zvanja. O radu radne skupine za izradu prijedloga zakona izvjestio je Josip Stipanov. Podržan je stav da se spoje prijedlozi zakona, koje su nezavisno izrađivale radne skupine Vijeća i Ministarstva kulture. Istaknuto je da je potrebno ubrzati izradu prijedloga i uskladiti zakon s europskim i svjetskim normama.

Usmeno izlaganje ravnatelja NSK, Ivana Mihela, o stanju i funkcioniranju Knjižnice potaknulo je raspravu i brojna pitanja, pa je zaključeno da se u Knjižnici

hitno mora konstituirati Upravno vijeće. Dogovoreno je i da se u skladu sa zaključcima prethodne, osme sjednice Vijeća, organizira posebna sjednica Vijeća za knjižnice Hrvatske, koja će biti posvećena preseljenju, stanju i funkcioniranju NSK u novoj zgradi.

Ravnatelji gradskih i županijskih knjižnica u pismu upućenom Ministarstvu kulture predočili su probleme s kojima se susreću u svakodnevnoj uporabi knjižničnoga sustava CROLIST. Ministarstvo je pismo prosljedilo Vijeću za knjižnice, koje je ovo pitanje onda

stavilo na dnevni red. Nakon rasprave zaključeno je da se preporučiti Ministarstvu znanosti da u roku od petnaest dana razmotri odnos između kreatora i vlasnika programa, tj. NSK i poduzeća "3A - Informatički inženjering" te da se u kratkom vremenu osnuje upravljačko-ekspertna skupina u kojoj

će biti predstavnici triju ministarstava (znanosti, kulture i prosvjete), korisnika i autora programa. Ta bi skupina morala razmotriti postojeće probleme i osigurati daljnji razvitak, praćenje i održavanje integralnog knjižničnog sustava u zemlji.

Izješće Komisije za viša zvanja prihvaćeno je jednoglasno. U bibliotekarske su savjetnike izabrane Branka Sorokin i Dorica Blažević, a višim su bibliotekarima postale Tinka Katić, Davorka Pšenica i Mikica Maštrović.

V. Čanjevac

IZ KNJIZNICA

Otvorena knjižnica u Glini

Uz obilježavanje Dana zahvalnosti, na prvu obljetnicu oslobođenja Gline, 6. kolovoza 1996. svečano je otvorena Knjižnica i čitaonica Glina u obnovljenim prostorima Hrvatskog doma. Knjižnica je samo dijelom bila devastirana, no uglavnom je sačuvanog fonda, koji je pregledan, popunjen novim naslovima i uređen za ponovno korištenje. Prostire se na 200 četvornih metara, dopunjena je novom opremom, koja omogućuje posudbu 15.000 svezaka građe za djecu i odrasle, a i kvalitetno korištenje priručnika, novina i časopisa u čitaoničkom prostoru. Stručno uređenje knjižnice obavili su knjižničari sisačke Narodne knjižnice i čitaonice, matične županijske knjižnice, pod vodstvom Jasne Jednačak, a knjižnicu će voditi Mirjana Davidović. Ove godine glinska knjižnica proslavlja 110. obljetnicu Društva narodne čitaonice u Glini, čime se svrstava među najstarije hrvatske javne knjižnice, o čemu je na svečanom skupu prigodom otvorenja govorila J. Jednačak. U ime Ministarstva kulture, koje je financiralo kupnju nove opreme i obogaćivanje fonda, knjižnicu je otvorila doministrica mr. Branka Šulc, nadahnutim govorom je, u ime Društva hrvatskih književnika i Matice hrvatske, prisutne podsjetio na stoljeća hrvatske književne riječi Nedjeljko Fabrio, a uz knjižničare sisačke i petrinjske knjižnice svečanosti su bile nazočne i kolegice i kolege iz ostalih sredina. Gradonačelnik Gline M. Sremić i sisačko-moslavački župan Đ. Brodarac svojim su govorima posvjedočili brigu koju

grad i županija pridaju kulturnom oživljavanju, pa možemo očekivati da će se uskoro obnoviti i ostale knjižnice u županiji, koje su bile devastirane tijekom okupacije i ratnih razaranja.

T. Nebesny.

Projekt razvoja narodnih knjižnica

Nositelji su ovoga projekta Partnerski program PHAREa Europske Unije i Regionalni knjižnični program Instituta Otvoreno društvo. Projekt razvoja narodnih knjižnica (The Public Libraries Development Project - PLDP) prvi je program u sklopu PHAREa usmjeren na narodne knjižnice. Započet je u studenome 1995., a partneri su u projektu: Essex County Council Libraries, Nederlands Bibliothek en Lektuur Centrum (NBLC), Narodna knjižnica u Veriji u Grčkoj, Pokrajinska knjižnica "Octavian Goga" u Cluju u Rumunjskoj i Pokrajinska knjižnica "Pest Megey Konyvtar" u Pečuhu u Mađarskoj. Ciljevi su projekta razvijanje znanja i vještina potrebnih za upravljanje narodnim knjižnicama te potpora državnim programima reforme, osiguranjem opskrbe šire javnosti potrebnim informacijama iz područja zapošljavanja, zdravlja, standarda, društvenog dijaloga, demografske reforme, poduzetništva itd.

Projekt će pokušati pokazati prednosti uvođenja novih usluga u narodnim knjižnicama, tako što će definirati potrebe individualnih korisnika, zajednica i institucija i poticati traženje informacija koje knjižnice posjeduju, ali nisu uvijek dovoljno iskorištene. Projektom rukovodi Robert Davies iz

Carpenter Davies Associates u Londonu.

Institut Otvoreno društvo financijskom je potporom, kroz svoj Regionalni knjižnični program (OSI-RLP), omogućio sudjelovanje u projektu i knjižničarima iz ostalih zemalja srednje i istočne Europe, među kojima je i Hrvatska. 1996. imenovan je koordinator programa za Hrvatsku (Marija Šegota-Novak, ravnatelj Gradske biblioteke u Rijeci) i Radna grupa (Tatjana Nebesny iz Knjižnica grada Zagreba; Silva Pavlinić iz Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku i Ina Vuković, ravnatelj Gradske knjižnice "Marko Marulić" u Splitu).

10. i 11. rujna 1996. održat će se u Cluju u Rumunjskoj prvi sastanak Međunarodnog savjetodavnog tijela za PLDP, koje čine svi državni koordinatori. Koordinatori će prisustvovati i seminaru organiziranom u sklopu PLDPa. Predavači i izvjestitelji na seminaru bit će stručnjaci iz Grčke, Mađarske, Nizozemske, Rumunjske i Velike Britanije, koji već rade na projektu te predstavnici Regionalnog knjižničnog programa Instituta Otvoreno društvo. Glavne su teme seminara: razvoj novih usluga narodnih knjižnica za korisnike, opskrba javnim informacijama, obrazovanje knjižničara i vještina menadžmenta za nove usluge i razvoj te utvrđivanje prioriteta u svakoj od uključenih zemalja. Detaljnije o sastanku u Cluju, sadržaju seminara i zaključcima, knjižničarska će javnost biti obaviještena u idućem broju Novosti.

U sklopu programa održat će se još jedan seminar u Mađarskoj, organizirati međunarodna konfe-

rencija i studijsko putovanje sudionika na projektu u Essex. Državni su koordinatori obvezni do listopada 1997. organizirati skup i raspravu o politici narodnih knjižnica u svojim zemljama te osigurati objavljivanje referata i izvještaja o skupu. Zadatak je koordinatora voditi rad Radne grupe u svojoj zemlji i omogućiti diseminaciju rezultata i izvještaja o projektu PLDP stručnoj javnosti, državnoj i mjesnoj upravi.

M. Šegota-Novak

■ U Gradskoj knjižnici Zadar kontinuirano se radi na stručnom usavršavanju zaposlenih. Između ostalog, bibliotekarima koji posjeduju aktivno znanje stranih jezika, omogućuje se posjet inozemnim knjižnicama. To dragocjeno iskustvo naročito je dobrodošlo u trenutku kad se Gradska knjižnica Zadar našla pred preseljenjem u nove, veće prostore.

Tako je u Gradskoj knjižnici Münster u Njemačkoj u stručnom posjetu, u razdoblju od 13. 11. do 8. 12. 1995. boravila bibliotekarka Vera Vitori. Posjet je organizirao i financirao Njemački bibliotekarski institut iz Berlina, a radni plan jednomjesečnog boravka predložila je Gradska knjižnica Münster. Knjižnica u Münsteru smještena je od 1993. u novoj namjenski građenoj zgradi i danas je to jedna od najsuvremenijih gradskih knjižnica u Njemačkoj. Njena suvremenost ogleda se u arhitektonskim rješenjima i unutrašnjoj opremi, u ponudnim sadržajima i načinu prezentacije građe. Tako je, na primjer, u prizemlju građa raspoređena prema interesnim područjima sljedećega tipa: ljubavni romani, krimići, znanstvena fantastika, obitelj, zdravlje, stanovanje..., što korisniku omogućuje brzo i jednostavno snalaženje. Na katovima je građa smještena u klasičnom pristupu - prema jednom od klasifikacijskih sustava (ASB klasifikacija). Na 6.200 m² funkcionalnog prostora raspoređeno je 280.000 jedinica različite građe: knjiga, časopisa, novina, brošura, društvenih igara, video i zvučnih kaseti, CDa i CD-ROMova. Suvremeni pristup, ponuda i raspored građe, uz mogućnost pretraživanja podataka na OPACu i Internetu, odlično je prihvatila većina korisnika.

Od 21. srpnja do 2. kolovoza 1996. bibliotekarka Dajana Brunac posjetila je nekoliko knjižnica u Velikoj Britaniji. Posjet je organizirao Paul Sturges, prodekan za znanost Odjela za humanističke znanosti Sveučilišta u Loughboroughu, koji je nedavno bio gost Društva bibliotekara Zadar. Boravak D. Brunec financirali su Britanski savjet u Zagrebu i Londonu, The International Group of the Library Association (IGLA) i neke druge britanske udruge. Posjet je obuhvatio desetak knjižnica u gradovima Srednje Engleske, Britansku knjižnicu i nekoliko narodnih knjižnica u Londonu. Zajedničko je svim britanskim knjižnicama veliko bogatstvo sadržaja za sve slojeve korisnika, posebno djecu i adolescente, za koje u knjižnicama postoje posebni namjenski centri. Impresivna je brigada i za hendikepirane i starije osobe.

Iskustva iz britanskih i njemačkih knjižnica, koje su pravi multimedijски i informacijski centri, sigurno će biti dobar izvor ideja za osmišljavanje prostora i sadržaja nove Gradske knjižnice Zadar.

I. Pehar

Glazbeni odjel Gradske knjižnice u Zagrebu

Nakon preseljenja i otvorenja Gradske knjižnice u Starčevićevu domu, Glazbeni odjel stekao je sasvim nove uvjete rada s kojima se zaista možemo ponositi. Ovaj je odjel, iako bogatog fonda (20.000 jedinica audiovizualne i notne građe) u staroj zgradi na Rooseveltovom trgu bio stiješnjen na svega 17 četvornih metara, a u novim uvjetima smješten na gotovo deset puta većem prostoru i svu građu nudi korisnicima u slobodnom pristupu, a omogućeno je i korištenje građe u samoj knjižnici. Tako se gramofonske ploče, kompaktne zvučne ploče (CD), zvučne kasete i videokasete mogu slobodno birati prema praznim omotnicama i kutijicama složenim u slobodnom pristupu ili koristiti u zasebnoj prostoriji - slušaonici, koja je opremljena najsuvremenijim uređajima. U odvojenom dijelu, na galeriji, smještena je notna građa, stol sa četiri čitaonička mjesta i synthesizer sa slušalicama.

U odjelu se mogu koristiti i glazbeni priručnici. Zbirka je na-

dopunjena novim naslovima stranih glazbenih enciklopedija, a obuhvaća sve vrste glazbe od narodne i ozbiljne do najnovijih priručnika s područja pop i rock glazbe, jazza, dance glazbe i dr.

Korisnicima se ovdje nude i glazbeni časopisi koji se za sada koriste u knjižnici, a razmišlja se i o mogućnosti posuđivanja. Od osam naslova stranih i domaćih časopisa koji pokrivaju muzikologiju, glazbenu estetiku, glazbeno bibliotekarstvo, najnovija zbivanja na domaćoj i stranoj glazbenoj sceni (novosti u glazbenom stvaralaštvu, diskografiji i kritici) istaknuli bismo široj publici zasigurno najzanimljivije: *Clasic CD* i *Musica Jazz* s kompaktnom zvučnom pločom u prilogu. U njima se nove snimke mogu upoznati ne samo preko recenzije, već i slušno.

Glazbeni odjel Gradske knjižnice uvijek prati najnovija dostignuća s područja novih medija i nove tehnike za što bolju reprodukciju zvuka i slike, pa je tako krajem 80-ih prvi počeo nabavljati, obrađivati i posuđivati zvučne kasete, videokasete i kompaktne zvučne ploče. Krajem prošle godine nabavio je i prve videoploče (CD video), u široj javnosti za sada još slabije poznate zbog prilično visoke cijene i potrebe da se za reprodukciju postavi i odgovarajući, također prilično skup, uređaj. Riječ je o najnovijoj, digitalnoj tehnici zapisivanja i reprodukcije ne samo zvuka (kao kod kompaktne zvučne ploče), već i slike. Videoploča kvalitetom nadilazi svoja sadašnja dostignuća na području neprofesionalne videoopreme. Kvalitetom zvuka i slike daleko nadmašuje videokasetu, a pruža i niz novih pogodnosti, kao što su reprodukcija snimke bilo kojim redoslijedom, reprodukciju "sliku po sliku", izuzetno stabilnu i čistu "stop" snimku, usporeno ili ubrzano pregledavanje snimke, očitavanje vremena trajanja snimke (ukupnog, proteklog, preostalog, pojedinog dijela i dr.). Za knjižnice je od izuzetnog značaja i podatak da se ploča, zato što nema mehaničkog kontakta između same jedinice i uređaja za reprodukciju, korištenjem ne troši, pa kvaliteta zvuka i slike tijekom vremena bez obzira na učestalost uporabe ostaju nepromijenjeni. Videoploča izgleda kao kompaktna zvučna ploča, ali je veličine gramofonske

LP ploče. Uređaj za reprodukciju je laserski (CD player), a priključuje se na TV uređaj preko kojeg se prati slika. U Glazbenom odjelu može se pogledati bilo koji od dosad nabavljenih naslova (nekoliko najpoznatijih baleta i opera).

Novost u poslovanju s korisnicima predstavlja i kompjuterizacija posudbe pri kojoj se prvi put program posudbe KGZ-a, uz određene prilagodbe, primijenio na audiovizualnu građu, a donosi, kao i kod knjižne građe, znatno pojednostavljenje i ubrzanje procesa zaduživanja i razduživanja korisnika.

S. Vukasović-Rogač

■ Mjesec hrvatske knjige i ove će godine, na prijedlog Ministarstva kulture i pod njegovim pokroviteljstvom, organizirati Knjižnice grada Zagreba. Programski odbor, koji vodi ravnateljica KGZ-a A. Katić-Crnković, utvrdio je vrijeme održavanja Mjeseca hrvatske knjige '96 (15. listopada - 15. studenoga), kao i središnje proslave. Svečano otvaranje MFK '96 održat će se u Koprivnici, u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović", u povodu 150. obljetnice osnutka knjižnice, a svečanost zatvaranja organizirat će Gradska knjižnica Marka Marulića u Splitu. Tema ovogodišnje manifestacije je "Knjižnica za 21. stoljeće", a podteme su "Knjiga na novim medijima" i "Knjiga za doživotno obrazovanje". Organizacijski odbor prikupio je brojne programe narodnih knjižnica, a Grupacija nakladnika i knjižara organizirat će izložbe godišnje nakladničke produkcije u Koprivnici i u Glini. Moto je cjelokupne svečanosti glasovita refleksija žakana Broza Kolunića "...gdo knige poč'tue da e knjigami poč'tovan". Pregled svih priredaba tiskat će se u programskoj knjižici, koju će, kao i plakat, grafički oblikovati mlada dizajnerica Jana Žiljak.

T. Nebesny

Iz Knjižnice Novi Zagreb - Travno

Susreti glagoljaša u Travnom, održani u Knjižnici Novi Zagreb - Travno (KGZ), ponovno su pokazali povećanje interesa za glagoljicu. Treba podsjetiti da je na inici-

jativu ljubitelja naše tradicije još 1988. godine održan prvi tečaj glagoljice pod vodstvom prof. dr. Eduarda Hercigonje. Otada je u knjižnici u Travnom organizirano pet tečajeva koji su dali osnovne informacije o tom tisućljetnom hrvatskom pismu, a bili su namijenjeni skupinama od 25 do 30 polaznika različitog uzrasta i nabražbe.

U sklopu tribine 28. ožujka 1996., predstavljene su nove knjige: "Leksikon hrvatske glagoljice" Josipa Bratulića i "Glagoljska početnica" Frane Para, o kojima su uz autore govorili prof. dr. E. Hercigonja i prof. dr. S. Damjanović. U Knjižnici je bila postavljena i prigodna izložba "Glagoljica u Hrvata", na kojoj su uz nove knjige bile izložene maketa Bašćanske ploče i fotokopije najzanimljivijih rukopisa, tiskanih knjiga, isprava i natpisa hrvatske glagoljske baštine.

Ekološke tribine

Dan planeta Zemlje (22. travnja) obilježen je u Knjižnici Novi Zagreb - Travno nizom znanstveno-popularnih tribina na kojima su gostovali istaknuti stručnjaci i sveučilišni profesori. Seriju predavanja otpočeo je prof. Đuro Huber s Veterinarskog fakulteta, koji je 17. travnja izložio svoje istraživanje o zaštićenoj životinjskoj vrsti - vuku. Prof. Josip Madić, također s Veterinarskog fakulteta, govorio je o vrlo aktualnoj temi - bolesti popularno nazvanoj "kravlje ludilo", dok je dr. Srećko Božičević s Instituta za geološka istraživanja održao predavanje "Zagađivanje našega podzemlja".

Dan planeta Zemlje zaključio je gospodin Ante Radonić predavanjem "Zemlja u svemiru". Prvoklasnim dijapozitivima posuđenim iz planetarija Tehničkog muzeja pokušao je predočiti položaj Zemlje u Sunčevom sustavu, kao i djelovanje zaštitnog atmosferskog omotača.

Osim redovnih posjetilaca, učenika Osnovne škole Gustava Krkleca iz Travnog, i starija je generacija pronašla na Eko-tribinama ponešto zanimljivo. Neočekivano velik broj okupljenih građana pokazao je izuzetan interes za ekološke teme. Tako je suradnjom

poznatih predavača i škole u novozagrebačkoj knjižnici Travno uspješno ostvaren ovaj mali, ali aktualan projekt.

N. Potežica

Otvorena knjižnica u Đurđevcu

U Đurđevcu je 6. rujna 1996. svečano otvoren novi prostor Knjižnice i čitaonice koja djeluje u sklopu Centra za kulturu Đurđevac. Knjižnica je sada smještena na 200 četvornih metara prostora koji je opremljen novčanom potporom Ministarstva kulture. Dosadašnji, skućeni prostor od svega 75 četvornih metara bit će preuređen u Dječji odjel, gdje će najmlađi Đurđevčani, uz ostale aktivnosti, moći koristiti oko 2.000 svezaka knjiga. U novom, lijepo opremljenom prostoru, u Poslovnom centru na Trgu sv. Jurja, smješten je Odjel za odrasle, s više od 11.000 svezaka knjiga, Studijskim odjelom sa zbirkom priručnika i čitaonicom novina i časopisa. Za tu svečanu prigodu pripremljena je izložba zavičajne nakladničke produkcije 1990.-1996. godine, čime su knjižničarke Božica Anić i Vesna Brozović najavile buduća kulturna događanja na tragu 120-godišnje tradicije đurđevačke narodne čitaonice. Svečanosti su bili nazočni, uz predstavnike Općine i Županije, knjižničari Županije koprivničko-križevačke i susjednih županija te brojni kulturni djelatnici. Knjižnicu je otvorio ministar kulture Republike Hrvatske, mr. Božo Biškupić, poklonivši knjižnici u ime Ministarstva priručnik *World Book Encyclopedia*. Tom je prigodom ministar Biškupić izrazio svoje zadovoljstvo što se otvara još jedna suvremeno opremljena knjižnica, jer su knjižnice temelj hrvatske kulture. Čestitao je knjižničarima i istaknuo da rade jedan izuzetno važan posao, koji, kako je rekao, ponekad obavljaju isuviše samozatajno i bez pravih priznanja. Naglasio je kako se nada da će se to uskoro promijeniti nabolje, najavljujući da će pripremljeni prijedlog Zakona o knjižnicama uskoro krenuti u saborski postupak.

T. Nebesny

SVJETSKI DAN KNJIGE I AUTORSKOG PRAVA

UNESCO-ova je Glavna skupština na 28. zasjedanju u studenom 1995. godine proglasila 23. travnja Svjetskim danom knjige i autorskog prava, s namjerom da skrene pozornost svjetske javnosti na nenadomjestiv značaj knjige u očuvanju duhovnih tradicija čovječanstva koja je, novim medijima usprkos, temelj za aktivno obrazovanje i svaku kritičku misao.

Ideja za ovakvu svečanost knjige izvire iz starog katalonskog običaja, kada su se na taj dan, blagdan svetog Jurja, tradicionalno poklanjali knjiga i cvijet, a svjetska je kulturna zajednica zabilježila da su tog dana 1616. godine umrli trojica velikana književne riječi: Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Inca Garcilaco de la Vega. Poticaj za obilježavanje dana knjige dala je Međunarodna nakladnička udruga (IPA), a prijedlog, koji je podnijela španjolska vlada a Ruska Federacija proširila zahtjevom za zaštitom autorskog prava, jednoglasno je prihvaćen od svih zemalja članica. UNESCO je time želio pokrenuti niz aktivnosti na stvaranju i jačanju infrastrukture za proizvodnju i raspačavanje knjiga, a ujedno i za promicanje čitanja i zaštite autorskog prava. UNESCO-ov Odjel za knjigu i autorsko pravo poslao je svim nacionalnim komisijama za suradnju s UNESCO-om obavijest o proglašenju tog Dana, popraćenu posebno oblikovanim zaštitnim znakom i prijedlozima kakvim aktivnostima da se taj Dan obilježi u 1996. godini. Budući da je to prvo obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskog prava, činilo nam se uputnim prenijeti neke prijedloge, na osnovi teksta koji nam je dostavila Hrvatska komisija za suradnju s UNESCO-om, jer se oni ne odnose isključivo na 1996. godinu.

U prijedlozima se također spominju i još neki književnici, rođeni ili umrli tog dana, poput francuskog književnika Mauricea Druona, islandskog nobelovca K. Laxnessa, Kolumbijca Manuela Mejia Vallejoa, Rusa Vladimira Nabokova i Španjolca Josepa Plaia. Time

se očito pozivaju sve zemlje da u obilježavanje tog Dana uključe književnike iz vlastitih sredina.

Uspjeh svjetskog slavljenja Dana knjige i autorskog prava UNESCO-ov Ured vidi u međusobnoj suradnji i podršci svih onih koji sudjeluju u stvaranju i širenju knjige, a to su autori, nakladnici i knjižari, knjižničari, nastavnici, javne i privatne institucije, humanitarne nevladine organizacije i javni mediji. Stoga su preporuke koje je za obilježavanja Svjetskog dana knjige i autorskog prava UNESCO-ov Ured uputio nacionalnim komisijama grupirane u nekoliko skupina.

Nakladnicima i knjižarima preporučuje se:

- pokretanje posebne akcije "pokloni knjigu i ružu" inspirirane lijepom katalonskom tradicijom,
- proslava "knjiga na ulici", uz poseban prodajni popust i dijeljenje potpisa i posveta autora,
- proizvodnja promidžbenog materijala s UNESCO-ovim zaštitnim znakom za obilježavanje tog dana (poput plakata za izložbe, zastavica, naljepnica, zaloga za knjige, olovaka, majica, razglednica i sl.),
- rasprodaja i poklanjanje neprodane građe knjižnicama u gospodarski nerazvijenim i društveno zapostavljenim područjima, zatim bolnicama, zatvorima, izbjegličkim logorima i sl.

Knjižničari i nastavnici mogli bi organizirati:

- čitalačka natjecanja djece i mladeži,
- predstavljanje mladih autora i natjecanja za najbolju pripovijetku, novelu, pjesmu,
- izložbe i predavanja o knjizi i putovima njezina nastajanja,
- podučavanje učenika i čitatelja da poštuju autorsko pravo,
- nacionalno natjecanje za najbolju krilaticu o knjizi i autoru koja bi se koristila pri proslavi sljedeće godine,
- dan slobodnog razgledavanja knjižnice,
- predstavljanja književnih događaja, razgovora i druženja autora, čitatelja, učenika, roditelja i drugih,
- promicanje čitalačkih usluga poštanskim obavijestima,
- okupljanje mladih dobrovoljaca da čitaju bolesnima, starijima, slijepima, nepismenima sukladno lijepim afričkim običajima "javnih čitača".

Sredstvima javnih priopćavanja preporučuje se da:

- objavljuju članke i posebne priloge o knjigama, čitanju, autorskom pravu, nedopuštenu umfrazanju i tiskanju i sl.,
- knjizi i autorskom pravu posvete posebne radio i tv-emisije (razgovore, intervjuje, natjecanja). Budućnost tiskane riječi u multimedijskom društvu može biti aktualna tema,
- predstavljaju nove književnike, umjetnike, skladatelje, redatelje i dr.,
- priznaju stvaralački rad novinara,
- analiziraju opseg nedopuštenog pretiskivanja i njegove štetne utjecaje na nacionalno stvaralaštvo,
- raspravljaju o ulozi prevodnja u međukulturnoj komunikaciji,
- raspravljaju o važnosti knjiga i čitanja u obrazovanju, pismenosti i posebno izobrazbi odraslih,
- analiziraju nacionalnu knjižnu proizvodnju u općem razvojnom planiranju,
- organiziraju okrugli stol o narodnim knjižnicama i njihovoj nezamjenjivoj ulozi u demokratizaciji kulture.

Nadalje, nacionalnim komisijama za suradnju s UNESCO-om preporučuje se da budu središta za promicanje, podupiranje i koordinaciju nacionalnih aktivnosti oko organiziranja svih događanja vezanih uz Dan knjige i autorskog prava.

Da bi potakle proslave, nacionalne komisije trebaju organizirati konferencije za tisak, šireći na taj način podatke o proslavi, organizirati razgovore i rasprave na neke od predloženih ili sličnih tema, dogovoriti prigodno izdanje poštanske marke, promicati predloženi zaštitni znak na vozilima javnog prijevoza, željezničkim stanicama i zračnim lukama, ili korištenje tog znaka u nekim drugim akcijama.

Nacionalne komisije trebale bi zabilježiti sve napore i sve kvalitetne ideje koje su pripomogle da se što bolje obilježi taj Dan, mobilizirajući cjelokupnu javnost, i time pomoći da se on trajno uključi u svjetski kulturni kalendar.

UNESCO-ov Ured je svjestan da će u 1996. godini biti teško potpuno primijeniti sve planirane aktivnosti, no drži da je najvažnije pokrenuti na akciju različite skupine, koje su, zahvaljujući svojim

interesima prirodni suradnici u takvoj svjetskoj proslavi knjige i autora. Da bi se olakšao rad na ovogodišnjoj proslavi, predložene su i neke krilatice za 1996. ("Get addicted to reading!", "Dare to read", "Reading, your right to learn", "Reading for all", "Books: open windows to new worlds", "More books, more freedom", "Read for life, read for your life"), kao i adresa za dodatne obavijesti (UNESCO - Book and Copyright Division,

Ms. Loreto Vargas, 1, rue Miollis, 75732 Paris Cedex 15, France; tel. 331-45684313, faks 331-43061673, E-mail: l.vargas@unesco.org).

U navedenim natuknicama, koje UNESCO šalje svim zemljama članicama, možemo prepoznati dio aktivnosti koje se u nas provode u sklopu Mjeseca hrvatske knjige, a mnoge i u svakodnevnim programima narodnih knjižnica. Činjenica je da su ostali sudionici

kojima su ove preporuke upućene, manje uključeni u raspravljanje ovih problema, pa je dobrodošla inicijativa za propagiranjem Svjetskog dana knjige i autorskog prava. Time bi se i u našoj sredini potaklo trajnije rješavanje svih problema vezanih za to područje, tijekom cijele godine a ne samo jednog dana u godini, što je bila i osnovna namjera predlagачa i usvajatelja.

Pripremila T. Nebesny

DAN HRVATSKE KNJIGE

Sabor Republike Hrvatske proglasio je 22. travnja Danom hrvatske knjige. Toga je dana 1501. godine dovršen "Libar Marka Marula Splićanina u kom se uzdarži istorija svete udovice Judit u versih harvacki složena", a 1900. godine utemeljeno je Društvo hrvatskih književnika.

MALA ŠKOLA INTERNETA (3)

Elektronska pošta, raspravišta, naslovnici (email, e-mail, newsgroups and mailing lists) - dio prvi

Pri djelatnome smo uključiva-nju u Internet obilježeni **uključkom** (*login, account name, screen name, user name, ID, identity*), **zaporkom** (*password*) i svojim **elektronskim naslovkom** (*e-mail address*). Djelatno uključiva-nje podrazumijeva postojanje stal-noga elektronskoga naslovka, a to znači da smo i mi i matični sustav "imenovani". U tom slučaju možemo i sami ugrađivati svoje datke na Internetu jer su oni uvijek "pot-pisani". Za razliku od djelatnoga, nedjelatno uključivanje omogućuje pristup gdje kojim mrežnim izvorištima koje besplatno ustupa davatelj mrežnih usluga. U nas se bez uključka može rabiti gopher na SRCU. Posjedujemo li osobni stroj s modemom i priopćajnim naputkom (koji može biti ugrađen u radni sustav, primjerice Windows95), birajući broj (1)6117-777 ili (1)4561-005 i uspješnim pozivom, dolazimo na umreženi stroj koji nam odmah ispiše što možemo upisati (*telnet info.carnet.hr*). Postupivši tako pozivamo gopher.srce.hr i iz izbornika biramo daljnje izvore obavijesti. Na taj se način može pretraživati katalog NSBa te popisi knjiga ili časopisa Središnje medicinske knjižnice, Instituta Ruđer Bošković i drugih knjižnica.

Uključak je jedinstveno ime pod kojim nas prepoznaje radni sustav umrežena stroja i koje se mora nalaziti na popisu porabni-

ka sustava. To nam ime dodjeljuje osoba zadužena za održavanje mreže (*system administrator, sysop, superuser, root*). Zaporka nam omogućuje ulaz u sustav na kojem imamo uključak i ona je tajna. Budući da je naš uključak na popisu porabnika sustava, svatko bi se mogao uključiti pod našim imenom, ali postojanje zaporka omogućuje ulaz samo onome koji je bez pogreške umije upisati. Po pravilima ponašanja na mreži (*netiquette*) nikada ne smijemo dopustiti da se tko drugi služi našim uključkom. Zaporka je tajna, mora biti sastavljena tako da ju nije lako pogoditi i povremeno se mora promijeniti. U svakom se priručniku o Internetu često nalazi poglavlje o tome kako se sastavlja neprobajna zaporka.

Elektronski naslovak nije tajna, dapače, danas se on otiskuje na posjetnicama i ima isto ono značenje koje ima naša "obična" adresa. On se oblikuje po utvrđenim pravilima, a obično se sastoji od uključka i oznake područja (*domain name*) povezanih znakom @, primjerice *info@carnet.hr*. Sve ono što stoji slijeva od @ jest uključak, tiče se primatelja, a sve zdesna od @ jest zapravo mjesto na Internetu kamo ili odakle poruka stiže. U naslovku se nikada ne piše razmak među pojedinima dijelovima. Ako naslovak sadrži potpuno ime primateljevo, primjerice *Marin.Marić@public.srce.hr*, on se obično

odvaja točkom i u nastavku je zdesna navedeno najšire područje, hr znači Hrvatska, srce je ustanova, a public oznaka mjesta na kojem se pošta skuplja. Slično su sastavljeni svi elektronski naslovc, primjerice *president@white.house.gov*, *admin@easynet.co.uk*, *info@metland.nl*. Internetovi naslovc u SADu za razliku od ostalih zemalja, obično nemaju oznaku zemlje nego oznaku djelatnosti (*com* za trgovačke, *edu* za obrazovne, *gov* za vladine, *mil* za vojne i *org* za nedohodovne ustanove).

Preko naslovka smo dohvatljivi svakomu tko nam želi poslati poruku preko mreže. Na Internetu obstoje pomagala koja omogućuju ponalaženje naslovaka osobe kojoj znamo barem prezime, a traženje olakšavaju dodatni datci, primjerice osobno ime, ustanova, mjesto stanovanja i sl. Pomagala su za ponalaženje elektronskih naslovaka uključena ili u izbornik gophera ili prebrnika (*browsers*) kao što su primjerice Netscape ili Mosaic. Pomagala su naslovljena engleskim izrazima: *whois*, *netfind*, *x.25*, *Internet white pages*, *knowbot*. Sveopći (svjetski) popis elektronskih naslovaka ne opstoji i najsigurnije je da se elektronski naslovak sazna izravno, a ako već treba tražiti, najbolje je ići u određenu državu, odnosno dalje uže područje (*domain name*).

Obstoj vlastitoga elektronskoga naslovka omogućuje nam pora-

bu najrabljenije usluge na Internetu - elektronske pošte. Za razliku od obične pošte, odnosno puževlje pošte (snail mail) kako ju šaljivo zovu, elektronska pošta nudi mnogo više od puke izmjene poruka. Ona može biti jedina služba kojom smo povezani na Internet i vrlo uspješno nadomješta neke ostale. Ujedno je i jedino sredstvo priopćavanja između In-

terneta i koje od trgovačkih (komercijalnih) mreža - CompuServe, America Online, Netcom i dr. Iz skromnoga naziva pošta ne vidi se da osim primanja i slanja poruka osobama (a), ona služi i drugim djelatnostima. Oko 4000 raspravišta (discussion groups) djeluje služeći se mogućnošću automatskoga slanja poruke jedne osobe svima koji su uključeni u raspra-

vište (b). Elektronskom poštom možemo naručiti i zaprimiti datoteke smještene na kojem drugom udaljenom sustavu, pa ona uspješno nadomješta tzv. ftp (file transfer protocol) uslugu (c) odnosno prijenos datoteka s jednoga stroja na drugi. Njome možemo zaprimati i datke smještene na gopheru (d).

a) Odašiljanje i primanje poruka

Za pisanje obitaju mnogi prirednici, a isti je slučaj i s napatcima za odašiljanje i čitanje poruka. Poznati su, primjerice, *pine*, *elm*, *eudora*, *mail*. Na matičnome je stroju obično smješteno nekoliko napatka za elektronsku poštu, a sa svakim se od njih drugačije rukuje, ali se to svlada veoma brzo. Postupak se u većini slučajeva svodi na sljedeće:

1. Upisati ime napatka (*mail*, *pine*, *elm*)
2. Ako prvi put ulazimo u naš "pretinac", on je najčešće prazan ili sadrži poruku upućenu od osobe zadužene za održavanje sustava. Nove, nepročitane poruke označene su slovom N, naznakom imena pošiljatelja, sadržaja i duljine poruke. Primjerice:

```
Mail box is /usr/spool/mail/ mlaszlo with 118 messages [ELM 2.4 PL22]
1 N 31 August 31 The Linguist List (182) 7.1207, PFY: Indo-European course
2 N August 31 The Linguist List (399) 7.1207, Calls Workshop on dialogue
3 August 31 fhorvatek (63) Re: internet privacy (fwd)
4 August 30 David Copperfield (89)
```

3. Iz prvoga se retka vidi da se rabi napatka ELM 2.4 i koliko poruka ukupno sadrži. Zatim slijedi popis od najnovijeg do najstarije poruke, svrstana po nadnevku. Na početku su navedene dvije još neotvorene poruke dobivene s jezikoslovnoga raspravišta (*Linguist List*) s naznakom sadržaja Indoevropski tečaj. Pod rednim se brojem 3 nalazi već pročitana poruka koja je bila prosljeđena jer je napatka iza prijepisa oznake sadržaja dopisao pokratu *fwd* (forwarded). To znači da ju je izvorni primatelj poruke poslao u cijelosti na drugi elektronski naslovak. Iduća pročitana poruka nema naznake sadržaja i to je mjesto ostavljeno prazno. Brojevi u zagradama označuju dužinu poruke.
4. Pomoću strjelice prema dolje prelazimo na iduću poruku, s povratnicom (tipka Enter) čitamo njen sadržaj, a na poruku možemo odgovoriti sa **r** (*reply* 'replika, odvrat') ili ju prosljeđiti dalje s **f** (*forward* 'naprijed') uz upis naslovka na koji šaljemo. Želimo li poslati novu poruku, prvo upisujemo naslovak. Pritiskom na povratnicu, dobivamo upit **Subject:** i tu možemo kratko naznačiti sadržaj. Obično se još i javlja upit **Cc:** (*carbon copy*) koji omogućuje upis naslovka na koji želimo poslati prijepis iste poruke.
5. Što se tiče naslovaka, oni se mogu jedanput upisati u "naslovnik" i onda ih nije potrebno ponovno upisivati. Obično se potpunom naslovku pridružuje tzv. *alias* 'drugo ime, inoimenak' koje se, primjerice, umjesto upisa potpunoga naslovka *ifla@nlc-bnc.ca* može skratiti na *ifla*. Osoba koja ima naslovak *vperic@filolog.hfi.hr* u *aliasu* može biti skraćena ili samo na osobno ime Vjera ili na prezime Peric ili pak na nadimak koji joj sami pridajemo.
6. Kad je poruka napisana i spremna za odašiljanje, zavisno od napatka koji rabimo, biramo oznaku kraja upisa poruke koja je ujedno i naredba za odašiljanje. Noviji napatci za elektronsku poštu, nakon naznake kraja upisa, pitaju da li želimo poruku odaslati. Ako smo se predomislili, slanje se može odgoditi (*postpone*) ili uopće ne obaviti (*forget* 'zaboravi').
7. Na kraju se naše poruke može dodati pripis (*signature file*) u koji možemo upisati dodatne podatke, kao što su brojevi telefona, kućna adresa, omiljela izreka, crtež i sl. Primjerice:

Bruno Tersago Centre for Computational Linguistics Maria-Theresiastraat 21 B-3000 Leuven (Belgium)	Tel: +32-16-32 50 88 Fax: +32-16-32 50 98 E-mail: Bruno.Tersago@ccl.kuleuven.ac.be URL: http://www.ccl.kuleuven.ac.be/~bruno/
---	--

... the surest sign that
intelligent life exists
elsewhere in the universe is
that none of it has tried to
contact us.
-- Bill Watterson

Prijevod izreke: Najpouzdaniji znak toga da razumnih bića gdje god u svemiru ima jest taj što nijedno nije pokušalo uspostaviti vezu s nama.

(Nastavlja se)

M. László

SKUPOVI, STIPENDIJE, PREDAVANJA

■ Ove je godine ABDOS (o imenu, zadaći i ustroju vidi *Novosti* br. 6) održao 25. jubilarnu konferenciju u Biblioteci Instituta za svjetsku privredu u Kielu, koja je ujedno i Centralna njemačka ekonomska knjižnica (Deutsche Zentralbibliothek für Wirtschaftswissenschaften - dalje u tekstu ZBW).

Bila je to prilika za sudionike da upoznaju jednu od najvećih svjetskih ekonomskih knjižnica, čiji počeci sežu u 1914. godinu, kad je na inicijativu Bernarda Harmsa osnovan Königliches Institut für Seeverkehr und Weltwirtschaft an der Christian-Albrecht-Universität zu Kiel. Već je 1919. knjižnica postala zaseban odjel.

Težište samog programa konferencije bili su referati iz područja ekonomskog bibliotekarstva, iako su bile zastupljene i druge teme - od posve stručnih bibliotekarskih i povijesno-političkih, do tema o korištenju Interneta i elektroničkih medija u knjižnicama.

O stanju ekonomskih bibliotečnih sustava u tranzicijskim ekonomijama izvjestili su A. Simon (Centralna ekonomska knjižnica, Budimpešta), P. Sonnevend (Janus Pannonius Sveučilište, knjižnica Pecs), V. Gaškina (Nacionalna knjižnica Kiril i Metodije, Sofija) te D. Kunštek i I. Rusan (Ekonomski institut, Zagreb). Iz ovih je referata bilo očito da su opći problemi s kojima se suočavaju zemlje u tranziciji preslikani i na području bibliotekarstva, a odražavaju se u slaboj izgradnji bibliotečnih fondova, nemogućnosti praćenja tehničkog napretka u struci te nepovoljnoj obrazovnoj strukturi kadrova za prihvaćanje i provođenje tehničkog napretka.

Za ekonomske bibliotekare bilo je osobito interesantno izlaganje Horsta Thomsena, ravnatelja ZBW. Iskustva napredne knjižnice, koja je predvodnik u ekonomskom bibliotekarstvu, mogu itekako dobro doći onima koji zbog raznih razloga nisu mogli ostvariti tako visoke standarde rada u bibliotekarskoj struci. ZBW je u tom pogledu uvijek predstavljala uzor, s fondom od cca 2,4 milijuna svezaka i 4.604 tekućih naslova časopisa. U 1995. je za nabavu fonda utrošeno 1.880.330 DM. U biblioteci je zaposleno 126 suradnika. Od 1986. rad biblioteke je kom-

pjuteriziran, pa se podaci o građi pohranjuju u bazi ECONIS (Economics Information System), a klasični se katalogi otada više ne vode (u njima se nalaze podaci za građu do 1986.) U bazi se sada nalazi 650.000 naslova. Od 1968. ZBW godišnje izdaje ediciju "Bibliographie der Wirtschaftswissenschaften", koja čini izbor od cca 20.000 naslova od sveukupno 65.000 naslova koliko je otprilike godišnji priliv. Osim ovog klasičnog oblika informiranja podaci su pohranjeni i u ECONIS-u i ažuriraju se dva puta godišnje.

Direktan pristup u bazu ECONIS ima i oko 330 znanstvenih institucija njemačke istraživačke mreže Das Deutsche Forschungsnetz - DFN), dok se za komercijalne svrhe ECONIS nudi preko hostova GBI (Gesellschaft für betriebswirtschaftliche Information) i Genios. Očito je da su se uvode- njem kompjuterizacije promijenili način rada i poslovanja ZBW, a to je bila i misao vodilja u referatu g. Thomsena. Istaknuo je da je gotovo potpuno nestala jedna od usluga koju je ZBW nekoć vršila za srodne biblioteke, a to je razašiljanje katalognih kartica. Umreženjem biblioteka podaci su dostupni svim članicama mreže.

U banci podataka ECONIS mogu se vršiti pretraživanja raznih tema, a baza je snimljena i na CD-ROM WISO II, koji se nalazi u svim većim ekonomskim knjižnicama. Horst Thomsen smatra da bi u budućnosti uslugu pretraživanja trebalo nuditi kao vrlo sofisticirani i "po mjeri krojen" proizvod, veoma aktualan, koji će se u odgovoru na upit služiti najmodernijim telekomunikacijskim mogućnostima. Što se pak tiče izlaženja bibliografije ekonomskih znanosti, potražnja za njom je u opadanju, pa H. Thomsen smatra da je blizu dan kada će prestati izlaziti, s obzirom na to da se svi podaci koji u klasičnom obliku izlaze u bibliografiji nalaze puno aktualniji i u ECONISu i na CD-ROMu WISO II. Međutim, paralelno s opadanjem interesa i narudžbi za pretraživanjem povećava se korištenje literature na licu mjesta, što je logična posljedica dostupnosti podataka o fondu ZBW u ostalim ekonomskim knjižnicama. Uz ECONIS, u ZBWu mo-

gu se koristiti i strane baze podataka jer su CD-ROMovi umreženi.

Kako bi se povećala atraktivnost projekta WISO, njemačko je ministarstvo za gospodarstvo naručilo projekt za ujednačavanje privredne nomenklature. Na projektu rade svi partneri koji stvaraju WISO (GBI- München, ZBW-Kiel, Informationszentrum im HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung u Hamburgu, Institut für Wirtschaftsforschung u Münchenu i Informationszentrum Sozialwissenschaften, u Bonnu). Konačni je cilj ovog projekta razrada jedinstvenog tezaurusa za područje ekonomije.

Podaci o fondu periodike ZBW nalaze se u Zeitschriftendatenbank u Berlinu (Berlinska baza podataka za časopise), a podaci o knjigama u Verbundkatalog maschinenlesbarer Daten deutscher Bibliotheken (Centralni katalog strojno čitljivih zapisa u njemačkim bibliotekama).

Kakove bismo poduke iz iznesenog mogli izvući za naše ekonomske knjižnice? S obzirom na to da su naše knjižnice i dokumentacijski centri veoma skromnih fondova (godišnji priliv fonda ZBW otprilike je jednak cjelokupnom fondu prosječne hrvatske ekonomske knjižnice), potrebno je uspostaviti centralne kataloge knjiga i časopisa, kako bi se znalo što tko posjeduje i na taj način bolje koristilo. U Hrvatskoj bi svakako trebalo umrežiti postojeće CD-ROM-ove, kako bi podaci bili dostupni u svim knjižnicama koje imaju tehničke mogućnosti. Obrada stručne/znanstvene literature trebala bi se dakle koncentrirati na hrvatske ekonomske izvore, kako bismo bili spremni da se uključimo u svjetske mreže. Očita je i potreba za izradom jedinstvenog tezaurusa za ekonomiju. Prijedlog u tom smislu bio je razrađen u Ekonomskom institutu Zagreb, međutim trenutačna financijska situacija u Ministarstvu znanosti i tehnologije nije omogućila prihvaćanje tog projekta.

D. Kunštek

■ Konferencija o istraživanju na području normative kontrole, održana u OCLCu, u Dublinu u državi Ohio, 31. ožujka i 1. travnja 1996., okupila je stručnjake iz

SADa i četiri pozvana gosta: He-ster Marais (University of South Africa), Moniko Muennich (Universitätsbibliothek Heidelberg), Hope A. Olson (University of Alberta) i Mirnu Willer (Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb).

Tokom dva dana konferencije iznesena su 24 referata i demonstriran sustav Sveučilišta North-western za automatsko generiranje preglednih kataložnih jedinica iz bibliografskih zapisa.

Naš se svijet sve brže pretvara u globalno selo u kojem knjižnice imaju nezamjenjivu ulogu. Istraživanja na području normativne kontrole bitan su kriterij za stvaranje knjižnice budućnosti. Pri tome je potrebno analizirati postojeće postupke, istaknuti probleme, odgovoriti na niz pitanja, a rješenja upotrijebiti za unapređenje bibliotečnih sustava.

Konferencija se bavila svim navedenim razinama u procesu normativne kontrole. Postavljena se pitanja odgovori, neki tek naznačeni, mogu ovako sažeti:

- koji su kriteriji za stvaranje preglednih zapisa,
- zadaća zapisa u online okruženju: redanje i razlikovanje, kojim elementima zapisa zadovoljiti obje zadaće,
- koje su poznate metode pri stvaranju zapisa,
- koji su entiteti (vrste podataka) zapisa,
- kako zadovoljiti višejezične i višekulturne sredine,
- koja je razina zapisa potrebna (minimalni skup elemenata) za pojedine entitete,
- definirati semantičke odnose između entiteta odnosno zapisa,
- odnos sadržaja preglednog zapisa i bibliografskog zapisa: smanjenje redundantnosti podataka u bibliografskim zapisima,
- redundantnost kataložnih pravila (AACR) u odnosu na kataložne jedinice,
- međunarodna načela i standardi i njihova relevantnost u razmjeni normativnih i bibliografskih podataka preko nacionalnih, kulturnih i državnih granica.

M. Willer

■ Regionalni program za knjižnice Instituta Otvoreno društvo i XIII/E generalni direktorat Europske komisije organizirali su u Budimpešti, od 11. do 13. travnja

1996. Međunarodnu konferenciju o informatizaciji knjižnica u Srednjoj i Istočnoj Europi. Konferenciji je prisustvovalo 400 knjižničara pretežno iz zemalja Srednje i Istočne Europe, ali zapažen je i znatan broj sudionika iz Zapadne Europe. Iz Hrvatske ih je, zahvaljujući potpori Instituta Otvoreno društvo, bilo osam. Dan uoči Konferencije dio je sudionika prisustvovao jednoj od tri radionice posvećene sljedećim temama: kako izabrati knjižnični program, kako napisati prijedlog projekta za međunarodne programe o knjižničnoj suradnji i kako steći uvid u projekte Europske unije o nabavi i opskrbi građom.

Prvu su radionicu vodili kolege iz Danske i Velike Britanije, a o svojim su iskustvima govorili Luljeta Buzu, kolegica koja vodi Američku knjižnicu u Tirani i Martin Švoboda, voditelj projekta informatizacije češke Nacionalne knjižnice.

Drugu je radionicu vodio Robert M. Hayes, umirovljeni profesor na Sveučilištu Kalifornija u Los Angelesu i čest gost na međunarodnim knjižničarskim i informacijskim skupovima, koji su se osamdesetih godina održavali u Dubrovniku. Svojim je pitanjima i reakcijama na predavanja koja su održali hrvatski i slovenski knjižničari, pokazao da dobro poznaje stanje u knjižničarstvu u kraja osamdesetih u Hrvatskoj i Sloveniji, i da može praviti meritorne usporedbe sa sadašnjim stanjem. Christine L. Borgman, s istoga sveučilišta, izložila je svoje istraživanje o stanju u informatizaciji knjižnica u četiri zemlje u regiji (Mađarskoj, Češkoj, Hrvatskoj i Sloveniji), nastalo na temelju neposrednoga uvida, objavljene literature i internih izvještaja te sedamdesetak razgovora što ih je vodila s istaknutim knjižničarima i članovima državne uprave 1993. i 1994. godine. (Rezultati ovoga vrlo zanimljivoga istraživanja pripremljeni su za objavljivanje u časopisu *Journal of documentation*). O projektima informatizacije knjižnica Europske komisije izlagali su Robert Davies, iz Velike Britanije, voditelj prihvaćenog međunarodnog projekta za narodne knjižnice, (M. Segota-Novak iz riječke Gradske biblioteke koordinator je za Hrvatsku, koji će pratiti odvijanje ovoga projekta i prenositi iskustva hrvatskim kolegama) i Monika Segbert iz XIII/E generalnog direktorata Europske komisije, koja

je opisala Komisijin Program međuknjižnične suradnje.

Trećoj je radionici predsjedavao Peter Burnett, ravnatelj Bodleiane i predsjednik Savjetodavnog vijeća Regionalnog programa za knjižnice Instituta Otvoreno društvo, a izlagali su kolege iz Nizozemske, Velike Britanije i Grčke. Govorilo se o međunarodnim projektima dostave građe te odlučivanju knjižnica o izboru između pristupa i posjedovanja građe.

Prikazani su programi američkih, britanskih, njemačkih i nizozemskih dobavljača, za dostavu građe u knjižnice.

Konferencija je formalno otvorena 11. travnja. Prvi je dan bio posvećen bibliografskim normama i njihovoj primjeni u knjižnicama u regiji. Predavači su bili kolege iz Albanije, Estonije, Nizozemske, Poljske, Rusije, SAD, Slovenije, Velike Britanije i Hrvatske. Mirna Willer iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održala je zapaženo predavanje pod naslovom "International standards and creation of name authority files". Drugi se dan raspravljalo o stanju u retrospektivnoj konverziji, a o projektima u svojim zemljama govorili su P. Burnett (Velika Britanija), B. Stoklasová (Češka), C. Lupovici (Francuska), A. Zemskov (Rusija), B. Stok (Slovenija) i Tinka Katić iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Naslov njezina, sa zanimanjem primljenoga predavanja bio je "Role of retrospective cataloguing in the creation of union catalogue and national bibliography of old and rare books in Croatia". O nacionalnim su bibliografijama govorili kolege iz Mađarske, Slovenije i Velike Britanije, a P. Lapo, iz knjižnice bjeloruske Akademije znanosti, izvijestio je u simpatičnom nastupu o tome kako komisija za informatizaciju Bjeloruskog bibliotekarskog društva potiče informatizaciju knjižnica u njegovoj zemlji.

Treći se dan govorilo o pojedinačnim europskim projektima u kojima sudjeluje više zemalja i o tome kako projekti nastaju, kako se organiziraju, financiraju itd. O važnosti međuknjižnične suradnje i zajedničkih projekata govorila je potpredsjednica IFLAe, E. Genieva iz Knjižnice za stranu literaturu u Moskvi. Prikazani su međuknjižnični projekti Europske unije (COBRA), ECUP (European Copyright User Platform), Češke i Slovačke (CASLIN), Slovenije (KOBIB), Poljske (Krakovski knjižnični konzor-

cij) i Estonije (Konzorcij estonskih knjižnica). Završni sažeti prikaz Konferencije dao je R. M. Hayes. Zbornik radova prikazanih na Konferenciji bit će uskoro objavljen.

A. Horvat

■ Rodendan Hansa Christiana Andersena, 2. travnja, proglasio je IBBY (International Board on Books for Young People) Međunarodnim danom dječje knjige. Nacionalne sekcije IBBYja obilježavaju taj dan već dugi niz godina prigodnim programima. U travnju ove godine pridružio im se i Hrvatski centar za dječju knjigu. U suradnji s hrvatskim dječjim piscima, Centar je potaknuo pisanje poruka djeci. Poruke su djeci uputili: Sunčana Škrinjarić, Maja Glušćević, Ivan Kušan, Zvonimir Balog, Božidar Prosenjak, Sanja Pilić, Tito Bilopavlović i Željka Horvat-Vukelja. Poruke su odaslane svim županijskim pučkim knjižnicama, a u prostoru Hrvatskoga centra za dječju knjigu umnožene i podijeljene gostima i sudionicima Programa. Čestitke i poruke emitirane su i na Hrvatskom radiju.

U suradnji s mrežom pučkih knjižnica, u dječjim su odjelima organizirane likovne radionice s temama Andersenovih priča, a prikupljeni će likovni radovi biti izloženi na prigodnoj izložbi.

Centar je u suradnji s profesorima dječje književnosti na pedagoškim fakultetima u Čakovcu, Osijeku, Puli, Rijeci, Zadru i Zagrebu, 19. travnja održao savjetovanje "Dječja knjiga u Hrvatskoj danas - teme i problemi". Sudionici savjetovanja bili su pisci, ilustratori, urednici i nakladnici, nastavnici, pedagozi i knjižničari. Ugledni teoretičari književnosti, urednici i knjižničari u svojim su izlaganjima ukazali na niz problema i pitanja vezanih uz istraživanje i znanstveno vrednovanje hrvatske dječje književnosti u zemlji i u svijetu i hrvatskog nakladništva. Izložene su žanrovske i tematske odrednice suvremene hrvatske književnosti za djecu i analizirano nakladništvo u 1995. godini te prozna djela s motivima Domovinskog rata. Teme su bile i recepcija književnog djela i obiteljski kontekst kao čimbenik odgoja budućeg čitatelja. Izlaganja i poruke pisaca djeci bit će objavljeni u zborniku tijekom 1996. godine.

R. Javor

■ Hrvatski se centar za dječju knjigu, kao hrvatska sekcija IBBYja, ove godine prvi put uključio u rad Kongresa IBBYja, koji ovo Međunarodno vijeće za dječju knjigu održava svake dvije godine. 25. kongres IBBYja održan je u Groningenu, sveučilišnom središtu nedaleko Amsterdama, od 10. do 17. kolovoza ove godine, a na njemu je sudjelovalo više od 500 predstavnika iz 64 zemlje svijeta. Uz predstavnike nacionalnih sekcija bili su prisutni i pisci, ilustratori, teoretičari dječje književnosti, prevoditelji, izdavači i promotori čitanja, a najveći su broj činili upravo knjižničari iz dječjih knjižnica. Tema je Kongresa bila "Pričanje priče", kao najstarija i najizravnija veza književnosti i promocije čitanja u raznovrsnim vidovima od tradicionalnih do onih koje omogućuje nova era digitalnih medija. Tijekom Kongresa dodijeljene su Časne liste odabranim piscima, ilustratorima i prevoditeljima, a dodijeljena je i Andersenova nagrada, najveća svjetska nagrada na području dječje književnosti. Ove su je godine primili izraelski pisac Uri Orlev i njemački ilustrator Klaus Ensikat. Časnu listu dobili su, među ostalima, i Zvonimir Balog, Mladen Veža i Zlatko Crnković.

Izvršni odbor IBBYja pozvao je predstavnike jedanaest zemalja da na Kongresu podnesu izvješće o dosadašnjem radu, među ostalim i predstavnike Hrvatske. Desećminutno izvješće o radu Hrvatskoga centra za dječju knjigu održala je Ranka Javor, voditeljica Centra. Izvješće je bilo popraćeno dokumentarnim video prilogom, u kojemu je prikazan novi prostor i dosadašnje aktivnosti Centra. Sudionicima Kongresa Ranka Javor i Ivanka Stričević podijelile su prigodni propagandni letak na engleskom jeziku, na kojemu su uz ostalo, bili navedeni i nominirani hrvatski autori i ilustratori. Sljedeći kongres IBBYja održat će se u New Delhiju 1988. godine s temom "Do mira kroz dječje knjige".

R. Javor

■ U razdoblju od siječnja do travnja 1996. godine boravila sam kao stipendist njemačke vlade u Münchenu, u Međunarodnoj knjižnici za djecu i mladež - Internationale Jugendbibliothek. Ta renomirana knjižnica ima mnogostruk značaj u svijetu. Svoju jedinstvenost temelji na sustavnom

prikupljanju literature za djecu i mladež na svim svjetskim jezicima, obrađuje je po knjižničnim pravilima te omogućuje da se knjižna građa istražuje i proučava.

Knjižnica je utemeljena 15. prosinca 1948. god. kao projekt UNESCO-a, na inicijativu Jele Lepman, koja je, puna entuzijazma, energije i imaginacije, inicirala neke posve nove oblike rada s djecom, kao što su razgovori s piscima, književni kvizovi, razgovori na engleskom jeziku, pričanje i ilustriranje priča. Knjižnica je financirana od njemačkih državnih institucija, ali i brojnih privatnih donatora i izdavača.

Danas je knjižnica smještena u prekrasnom gotičkom dvorcu Blutenburg, tako da je često zovu "Dvorcem knjige". Njeno srce je fond od oko 460.000 knjiga na više od 100 jezika. Godišnje preko 1.000 izdavača iz cijelog svijeta dobrovoljno joj šalje otprilike 10.000 knjiga. Knjižničari, specijalisti za pojedine svjetske jezike, uspostavljaju dobre veze s izdavačima, ispituju i procjenjuju knjige, razvijaju preporučne liste, organiziraju izložbe. Osoblje diseminira informacije izdavačima, pojedinim stručnjacima i ostalim osobama uključenim u kulturne projekte za djecu i mladež.

Zbirka priručnika nudi stručnjacima preko 23.000 svezaka sekundarne literature, te blizu 300 naslova periodičkih publikacija iz cijelog svijeta. Studijska knjižnica sadržava otprilike 60.000 svezaka knjiga za djecu i mladež publiciranih između 1587. i 1950. godine.

Knjižnica razvija različite kataloge, stručni, kronološki, katalog po zemljama, katalog ilustratora i naslovni katalog. Od 1993. god. knjižnica je započela s automatskom obradom podataka koja dopušta intenzivniju uporabu knjižničnih izvora.

U sklopu Međunarodne knjižnice za djecu i mladež nalazi se dječja posudbena knjižnica koja nudi oko 20.000 svezaka knjiga na 15 jezika. Ona privlači čitače različitim animatorskim programima (izložbama, likovnim radionicama, učenjem stranih jezika, zbornim pjevanjem).

Svoj boravak u knjižnici provekla sam u proučavanju obilga sekundarne literature, upoznavanju s fondom knjiga hrvatskih izdavača, praćenju svjetske periodike, upoznavanju s radnim procesima.

Organizirala sam književni susret hrvatske djece s književnikom Zvonimiro Balogom i izdavačkom kućom "Znanje", glavnom urednicom Biblioteke "Stribor" Verom Barić, njihov susret s najvećim knjižarom za ovaj dio Europe Kuban & Sagnerom, te izložbu knjiga hrvatskih autora u prostoru knjižnice.

Ovim studijskim boravkom u Međunarodnoj knjižnici za djecu i mladež, obogaćena sam profesionalno, ali i osobno, uspostavljajući trajnih kontakata sa stranim stipendistima kao i s osobljem knjižnice.

L. Bučević-Sarvincenti.

■ IFLAin Ured za Univerzalnu bibliografsku kontrolu i program MARC (UBCIM) sazvaio je stručni sastanak, na kojemu je raspravljano o provedivosti Međunarodnog sustava autoriziranih podataka u knjižničarstvu (International Authority Data System: IADS) i uvođenju međunarodnog standardnog broja za autorizirane podatke (International Standard Authority Data Number: ISADN). Sastanak je održan u Britanskoj knjižnici, 2. svibnja 1996., a prisustvovali su mu: Françoise Bourdon (Francuska), Alan Dunskin (Velika Britanija), Eeva Murtomaa (Finska), Renate Schrimmer (Njemačka), Barbara Tillet (SAD) i Mirna Willer (Hrvatska) te u ime sazivača Marie-France Plassard, tajnica Ureda za UBCIM Program. Promatrači su bili Ross Bourne, Donna Duncan, Ingrid Parent, Julianne Beall i Suzanne Jouguelet (IFLA UBC) te Christopher Kitching (Velika Britanija), kao predstavnik Međunarodnog vijeća za arhive.

Françoise Bourdon podsjetila je prisutne na načela IFLAinog programa Univerzalne bibliografske kontrole prema kojima su nacionalne knjižnice kao nacionalna bibliografska središta odgovorne za uspostavu autoriziranog oblika autorskih imena i za davanje takvih popisa na raspolaganje drugim knjižnicama u zemlji i inozemstvu. Pri tome se javljaju problemi pri određivanju nacionalnosti autora i bilježenju autorove nacionalnosti u strojno čitljivom zapisu, primjeni različitih kataložnih pravila prema kojima se određuju jedinstveni oblici autorova imena, vođenju računa o lingvističkim aspektima (uvjetovanosti autoriziranog imena jezikom ko-

jim se služi bibliografsko središte), prilagodbi autoriziranog oblika uvjetima određenog kataloga itd. Rješenje navedenih problema F. Bourdon vidi u uspostavi ISADNa sa strukturom inteligentnog broja, tj. broja iz kojeg se mogu iščitati podaci o autoru (entitetu strojno čitljivog zapisa).

Nakon vrlo burne i plodne diskusije zaključeno je da se osnuje Radna grupa za međunarodnu razmjenu autoriziranih podataka u koju su imenovani A. Dunskin, F. Bourdon, E. Murtomaa, B. Tillett (predsjednik), M. Willer te M.-F. Plassard kao tajnica grupe. Izradit će se model elemenata podataka koji se koriste za opis različitih entiteta strojno čitljivog zapisa za autorizirane podatke, koji će biti razmotren na sastanku Radne grupe tokom Generalne skupštine IFLAe u Pekingu u kolovozu ove godine. Nacrt dogovorenog dokumenta bit će završen do kraja ove godine i odaslan IFLAinom Stalnom odboru za UNIMARC radi dorade formata UNIMARC za autorizirane podatke. Istovremeno će biti završen i projekt AUTHOR Europske komisije za biblioteke, čiji će rezultati također biti poslani u Stalni odbor za UNIMARC.

M.-F. Plassard kontaktirat će Sekciju za katalogizaciju IFLAe u čijoj je ingerenciji izrada *Guidelines for authority and reference entries* radi dorade toga dokumenta. Na temelju izvještaja spomenuta tri projekta moći će se pristupiti izradi novog izdanja formata UNIMARC.

Ch. Kitching, predstavnik Međunarodnog vijeća za arhive, obavijestio je o dokumentima arhivske zajednice i naglasio da je potrebna suradnja između bibliotečne i arhivističke zajednice. Rekao je da je arhivistička zajednica spremna prihvatiti bibliotekarske standarde u svim segmentima u kojima se oni podudaraju. Na zajedničkom otvorenom sastanku arhivista i bibliotekara tokom godišnjih konferencija obje organizacije u Pekingu prikazat će se rad ovih zajednica na izradi standarda i razmotriti vidovi međusobne suradnje.

M. Willer

■ Na sastanku Stalnog odbora za UNIMARC IFLAe, održanom u Nacionalnoj knjižnici Francuske, u Parizu 13. i 14. svibnja 1996., sudjelovali su V. Henze (Njemačka

knjižnica), B. Holt (Britanska knjižnica), F. Leresche (Nacionalna knjižnica Francuske), S. McCallum, predsjednica (Kongresna knjižnica), J. Šrajberg (Ruska nacionalna knjižnica za znanost i tehnologiju), K. Tamura (Nacionalna parlamentarna knjižnica Japana), M. Willer, zamjenica predsjednika (Nacionalna i sveučilišna knjižnica) te M.-F. Plassard, tajnica (IFLAin Ured za UBCIM). J. Lopes prisustvovala je sastanku umjesto F. Campos (Instituto da Biblioteca nacional e do livro, Portugal). Promatrač je bila N. Passin iz Nacionalne knjižnice Francuske. M. Willer upozorila je na niz problema vezanih uz odluku prihvaćenu na sastanku u Washingtonu u odnosu na tehniku povezivanja zapisa u bloku 4-- , te predložila da se odluka još jednom razmotri, što je i učinjeno. Prihvaćeni su prijedlozi za nova polja podataka: elektronska lokacija i pristup podacima, dopuna polja podataka s kodiranim podacima za kompjutorske datoteke, novi kodovi za vrstu autorstva, novo polje za Međunarodni standardni broj tehničkih izvješća (ISO 10444) i dopune kodova za kataložna pravila i predmetne sustave u dodacima.

Razmotrene su smjernice za sljedeće vrste građe:

- 1) Smjernice za stare omeđene publikacije (antikvarne) (izradila M. Willer u suradnji s T. Katić) prihvaćene su i bit će dostupne u kolovozu ove godine kao *UNIMARC Guideline no. 3*.
- 2) Smjernice za minimalni opis građe (izradila S. McCallum) prihvaćene su s dopunama kao *UNIMARC Guideline no. 4*.
- 3) Smjernice za publikacije u više svezaka (izradila S. McCallum) prihvaćene su s dopunama. (*UNIMARC Guideline no. 5*)
- 4) Smjernice za kompjutorske datoteke (izradili V. Henze i S. McCallum). Nova polja izradit će se u skladu s novim izdanjem ISBD(CF)a i ugraditi u smjernice. (*UNIMARC Guideline no. 6*.)

Razmotrene su nadopune Dodataka formatu:

Dodatak A - Kodovi za jezike: ponovno se razmotrio prijedlog M. Willer da hrvatski jezik dobije zaseban kod. Sadašnji je "scr" (Serbo-Croatian, Roman script), potpuno neodgovarajući. S. McCallum je obavijestila da će popis kodova Kongresne knjižnice, koji je

standard za UNIMARC, biti usklađen sa standardom za jezike ISO, troznačnim kodom. F. Leresche je obavijestila da je na sastanku Radne grupe za jezike ISOa zatražila zaseban kod za hrvatski jezik, što je prihvaćeno. Novi će se popis kodova objaviti u osuvremenjenom izdanju formata UNIMARC br. 2.

Dodatak B - Kodovi za zemlje: potpuni popis standarda ISO za nazive zemalja bit će objavljen u osuvremenjenom izdanju formata UNIMARC br. 2.

Dodatak D - Kodovi za zemljopisna područja

Novo izdanje formata UNIMARC br. 2 sadržavat će navedene Dodatke, polja podataka za kompjutorske datoteke, novi blok za povezivanje 4--, te nadopunjenе dodatke za kataložna pravila, predmetne sustave i bibliografiju. Dodatak I, Tablica polja podataka izdavat će se uz svako drugo osuvremenjeno izdanje. Kazalo se zasad neće iznova tiskati. Predložena je izrada novog formata UNIMARC za klasifikacijske podatke.

Prijedlog ravnatelja Nacionalne i sveučilišne knjižnice, dr. I. Mihele, da se idući sastanak Stalnog odbora za UNIMARC održi u Zagrebu, jednoglasno je prihvaćen. Predviđa se da će se sastanak održati krajem travnja ili početkom svibnja, a točan će se datum naknadno utvrditi.

M. Willer

■ Međunarodni se je treći krimski sastanak održao pod istim naslovom kao i prošlogodišnji: **Knjižnice i udruge u prijelaznome razdoblju: nove tehnologije i oblici suradnje**. Iako je izvorni naslov sastanka objavljen na engleskome, ruskome i ukrajinskome, nije ga lako prevesti. Engleski je naslov sastanka *Libraries and associations in the transient world: new technologies and new forms of cooperation*, a ruski Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества. Engleski izraz *transient* odnosno ruski меняющийся upućuju na kratkotrajne promjenljive prilike. Pridjev *prijelazan* znači promjenu s jednoga mjesta na drugo, pa je trebalo istaći da se tiče promjene u vremenu dodatkom riječi *razdoblje*. Potpuniji bi prijevod glasio u *prijelaznome razdoblju svijeta*, a tu se

riječ svijet podrazumijeva te se može izostaviti.

Sastanak je trajao od 1. do 9. lipnja 1996. blizu nekoć poznatije Jalte, u lječilištu Foros u turističkome mjestu Foros na Krimu. Tu se kao turistička znamenitost pokazuje ljetnikovac u kojoj je 1991. uhićen ondašnji predsjednik SSSRa Gorbačov. Smješteno uz obalu Crnoga mora, okruženo njegovanim parkom i botaničkim vrtom, lječilište raspolaže prikladnim dvoranama za sastanke i sobama za smještaj većine sudionika.

Sastanak je upriličila Ruska državna javna znanstveno-tehnička knjižnica (Государственная публичная научно-техническая библиотека России) uza suradnju ostalih većih knjižnica i ministarstava kulture iz Ruske Federacije, Ukrajine i Nezavisne Republike Krima, CDS/ISISa (International Association of CDS/ISIS Users), a potpomognuta je i novčanim sredstvima Otvorenoga društva Soros iz Moskve te nakladnika Martinusa Nijhoffa, EBSCOa i Springera.

Većina je od 665 sudionika bila iz zemalja bivšega Sovjetskoga Saveza: oko 400 iz Ruske Federacije (Rusije, Baškortostana, Čečenije, Čuvašije, Dagestana, Karelije, Hahazije, Sjeverne Osetije, Tatarstana, Udmurta i Jakutije-Sahe), oko 260 iz Ukrajine i Nezavisne Republike Krima, 14 iz Bjelorusije, 8 iz Kazahstana, 5 iz Kirgizistana, 5 iz Litve, te po 3 ili manje iz Gruzije, Moldove, Estonije, Uzbekistana i Latvije. Od europskih je zemalja najviše sudionika bilo iz Turske (20), iz Velike Britanije (14), po 4 iz Njemačke i Nizozemske, po 3 iz Bugarske i Francuske, 2 iz Slovačke, a po 1 iz Hrvatske, Mađarske, Poljske i Švedske. Od ostalih dijelova svijeta sudjelovali su predstavnici iz SAdA (24), iz Južne Afrike (3), iz Izraela (2) i Kanade (1).

Sastanak je počeo cjelodnevnom glavnom sjednicom, a idućih se pet dana rad odvijao u 8 usporrednih odsjeka, 9 radionica i 10 okruglih stolova. Za cijeloga je trajanja sastanka održavana izložba knjižničnih sustava i nakladničkih proizvoda. Također su predstavljene 2 knjige na ruskome jeziku, jedna o Krimu, a druga o automatizaciji ruskih knjižnica te 5 nacrtaka: WWW opslužitelj i CD-ROM Ruske državne javne znanstveno-tehničke knjižnice, CDS/ISIS za radni sustav Windows, IFLANET (naslovnica i CD-

ROM IFLAe pri Nacionalnoj knjižnici), Deweyova desetična klasifikacija za radni sustav Windows i Novosti OCLC na ruskome. Prikazano je i 8 zidnih prikaza o knjižničnim primjenama u ruskim i ukrajinskim knjižnicama.

Glavna je sjednica, uz prethodno svečano otvorenje, ujedno i najavila glavne sadržaje: *UNESCOov knjižnični program* (V. Montviloff, Paris), *međunarodna knjižnična suradnja* (E. Genieva, Moskva, podpredsjednica IFLAe), *uvod u Internet* (G. Cleveland, Toronto), *informatizacija knjižnica u Ruskoj Federaciji i Ukrajini* (Šrajberg, Moskva; V. Navrotskaja, Kijev), *knjižnična mreža LIBNET u Ruskoj Federaciji* (B. Loginov i J. Kuz'min, Moskva), *smjernice ministarstava kulture Ruske Federacije, Ukrajine i Krima za vođenje knjižnica* (J. Kuz'min, Moskva; V. Nečiporenko, Kijev; L. Bely, Simferopolj) i *telekomunikacijski sustavi u temeljnim istraživanjima i visokome školstvu* (A. Mendkovič i J. Hohlov, Moskva).

Predmeti obrade po odsjecima:

1. Svjetska obavijesna podgradnja i međuknjižnična suradnja: 28 izlaganja (knjižnično zakonodavstvo, knjižnične zbirke, međuknjižnična suradnja, obavijesne vještine, novi pristup izobrazbi, knjižnične primjene).
2. *Nabava i zaštita knjižničnih zbiraka*: 30 izlaganja (knjižnični sigurnosni sustavi, vođenje nabave, sustavi za nabavu i obradu časopisa, objedinjeni knjižnični sustavi, obvezni primjerak i njegova uloga u uzajamnoj katalogizaciji).
3. *Tehnologija za automatizaciju i knjižnični sustavi*: pododsjek 1: *najsuvremenije primjene sustava za automatizaciju*: 26 izlaganja (automatizacija i Internet, primjene za posudbu, objedinjene knjižnične primjene); pododsjek 2: *tehnologija za automatizaciju, postavljanje i održavanje*: 11 izlaganja (prikazi postojećih knjižničnih sustava iz Ruske Federacije i bivših sovjetskih republika).
4. *Tehnologija za izravne (on-line) i CD-ROM datobaze u knjižnicama*: 11 izlaganja (Internet u knjižnici, trgovanje i posebnitvo preko Interneta, ustrojba cjelovitoga knjižničnoga sustava i sustava za razmjenu obavijesti temeljena na Internetovim izvorištima, razdioba

znanstvenih i bibliografskih obavijesti preko Interneta, naj-suvremenije tehnologije za izradu CD-ROMova, primjena datobaza na CD-ROMu, pitanja ustrojbe izravne knjižnične datobaze).

5. *Međuknjižnična posudba i služba za isporuku knjižnične građe* (novi načini isporuke, nove strojne primjene, međuknjižnična posudba elektronskom poštom).
6. Poslovne obavijesti i obavijesno poslovanje: 19 izlaganja (izobrazba poslovnih ljudi za rukovanje obavješću, trgovačke obavješće, obavijesni proizvodi, poslovne obavijesne središnjice, knjižnična gospodarska, pravna i poslovna građa, odlučivanje u knjižnici).
7. *Razmjena i poraba medicinskih, ljekarničkih i okolišnih obavijesti*: 7 izlaganja (prikazi postojećih datobaza, uloga knjižnice u zaštiti okoliša).
8. *Elektronsko nakladništvo: stanje sadašnje i buduće*: 11 izlaganja (smjernice za elektronsku građu, elektronske knjižnične zbirke, elektronska oglašna ploča, ukrajinska elektronska enciklopedija, ogledni sustav elektronske knjižnice sa cjelovitim orječjima, elektronski časopisi).

Radionice:

Razvoj i primjena UNIMARCa, USMARCa i drugih kataložnih oblika (formata): odsjek 1: *Razvoj oblika* (IFLAIN bibliografski nadzor i međunarodni MARC, europski UNIMARC, kataložni nacionalni pravilnici za strojno-čitljivu katalogizaciju); odsjek 2: *Kataložne uobljike i srodni standardi: primjene i poraba* (Z39.50 i bibliografska pomagala, odnos AACR2 i ruskoga bibliografskoga pravilnika, MARC i SGML u digitalnim knjižnicama, HURIDOCS - Human Rights Information and Documentation standard); odsjek 3: *oblici normativnih datoteka* (UNIMARC/normativne datoteke, preoblika OCLC oblika zapisa u UNIMARC oblik, elektronski katalozi).

Novine u razvoju i primjeni CDS/ISISa (stanje i primjena danas te budućnost ISISa, UNIMARC u CDS/ISISu, ISO 2709, ISIS i Internet: pristup datobazama, elektronsko nakladništvo i ISIS, CD-ROM preko ISIS sučelja, prikaz rada CDS/ISISa pod Windowsima).

Sredstva i usluge na Internetu (World Wide Web, opis i primjena,

prikaz IFLAine naslovnice). Okrugli stol o suradnji Otvorenoga društva Soros u razvoju telekomunikacija u Ruskoj Federaciji.

Jezična potpora u sustavima za pretraživanje (jezična potpora i knjižnična tehnologija, elektronski katalog i jezična sredstva, rječnici u sustavima za pretraživanje, izravno pretraživanje višejezičnih datobaza).

Suvremeni postupci u klasifikaciji i Deweyova desetična klasifikacija (klasifikacija u opće obavijesnoj okolini, primjena Deweyove klasifikacije u Rusiji, elektronski Dewey, uvod u 21. izdanje DDKa).

OCLC: elektronski pristup knjižnicama i obavijesnim sredstvima (OCLC kao međunarodno mrežno sredstvo, novi oblici OCLC telekomunikacijskih usluga).

Dječje i mladežne knjižnice danas (uloga knjižnice u školovanju, knjižnica u UNESCOvim školama, društvena uloga mladežničkoga čitanja, automatizacija dječjih knjižnica).

Pokrajinske knjižnice: pitanja i rješenja (prikazi pojedinačnih pokrajinskih knjižnica u Ruskoj Federaciji i Ukrajini, knjižnično zakonodavstvo i pokrajinske knjižnice).

Suvremeni porabnici automatiziranih knjižničnih obavijesnih sustava: prikazi i uvježbavanje (oblik, djelovanje i uvježbavanje automatizirana knjižnična sustava, uvježbavanje i obuka porabnika, pretraživanje na Internetu kao proširenje knjižničarstva).

Radni su jezici sastanka bili ruski i engleski uz istodobno obostrano prevođenje. U okviru radionice o kataložnim oblicima sudjelovala sam izlaganjem na engleskome *Problems of Applying International Human Rights Information and Documentation (HURIDOCS) Standard Formats for the Recording and Exchange of Bibliographic Information Concerning Human Rights in Croatian Non-Governmental Organizations*. (Pitanja primjene međunarodnih propisanih uobljika za opis i razmjenu bibliografskih data (HURIDOCS) koji se tiču čovječjih prava u hrvatskim nevladinim udrugama). Najveći je dio troškova puta i smještaja pokrio Institut Otvoreno društvo iz Zagreba i Budimpešte.

Većina je izlaganja ovogodišnjega krmskoga sastanka objavljena u dvodijelnome zborniku pohranjenu u Knjižnici Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

M. László

■ Pod naslovom *Knjižnična suradnja Sjever/Jug/Zapad/Istok* održana je od 23. do 29. 6. 1996. godine europska knjižničarska konferencija u dvorcu Zeillern u Austriji. Organizaciju ovog međunarodnog susreta preuzeli su Njemački institut za knjižničarstvo, Međunarodni knjižničarski ured u Berlinu i Austrijsko knjižničarsko društvo uz financijsku potporu Regionalnog knjižničkog programa Instituta Otvoreno društvo iz Budimpešte i Konzulata Velike Britanije u Beču. Na konferenciji i radionici sudjelovalo je osamdesetak sudionika iz svih europskih država. Iz Hrvatske je skupu prisustvovao Ivan Pehar, ravnatelj Gradske knjižnice Zadar.

U tijeku rada konferencije prezentirana su analizirana istraživanja o velikom zaokretu u strukturi knjižničarstva. Govorilo se i o novim zadacima i strategiji knjižničara u vremenu revolucije nove informacijske i komunikacijske tehnologije, gdje digitalna tehnika briše državne granice tražeći naglu promjenu i drugačiji pristup knjižničara u posredovanju informacija korisnicima. Od prezentiranih projekata zapaženo je mjesto zauzeo timski rad međunarodnog istraživačkog središta GMD iz Njemačke, o međusobnoj izmjeni informacija u Europi, u koji, na žalost, Hrvatska nije bila uključena. Stručnjaci iz ovog područja spočitavaju što u Hrvatskoj nema dovoljno baza podataka kako iz znanstvenih, tako i iz trgovačkih, industrijskih i dr. područja, što otežava veću i kvalitetniju razmjenu informacija i bržu mogućnost ulaska Hrvatske u europske knjižničarske integracije.

I. Pehar sudjelovao je tom prilikom i u projektu ekspertne grupe Alpe-Jadran u koji su uključene regije Hrvatske, Slovenije, Austrije, Italije, Mađarske i Njemačke (Bavarska), a čiju je koordinaciju u idućem dvogodišnjem razdoblju preuzela Austrija. Dogovoreni su programi za ovu i sljedeću godinu, a planirane su studentske stipendije, stručna i studentska putovanja, daljnja usavršavanja u struci, zajedničko istraživanje i suradnja u različitim područjima knjižničarstva, izložbe i dr. Ponovni susret ove grupe zakazan je u rujnu u Lienz u Austriji. U sklopu ovog skupa bio je upriličen i obilazak poznatog zdanja benediktinskog kompleksa Melk i barokne knjižnice, obilazak nacionalne i najveće svjetske barokne knjižnice u

Beču i posjet monumentalnoj izložbi *Milenij Austrije*.

Sudjelovanje na skupu iskorišteno je za uspostavljanje brojnih kontakata, za razmjenu iskustava i dogovore s kolegama iz drugih zemalja Europe. Voditelj i realizator konferencije i radionice bila je gospođa Elisabeth Simon iz Berlina, inače poznati knjižničarski stručnjak.

I. Pehar

■ U Birkachu kod Stuttgarta održan je od 28. srpnja do 3. kolovoza 1996. međunarodni seminar pod naslovom *Knjižnica kao mjesto doživotnog učenja*. Seminar je organizirao Ured za veze s inozemstvom Njemačkog instituta za knjižničarstvo. Seminaru je prisustvovalo dvadeset i osam knjižničara iz sedamnaest različitih zemalja Srednje i Istočne Europe. Pozvani predavači, priznati i vrsni stručnjaci iz knjižničarskih obrazovnih institucija, instituta i velikih sveučilišnih knjižnica Njemačke, u svojim su izlaganjima govorili o mjestu i ulozi knjižnica u doživotnom učenju. Poseban naglasak bio je na stručnom obrazovanju i usavršavanju knjižničnog osoblja s obzirom na promjene u struci. Svaki je sudionik u polusatnom izlaganju govorio o stanju i problemima na području osposobljavanja za struku i stalnog stručnog usavršavanja u svojoj zemlji. Službeni jezici seminara bili su njemački i engleski.

Iz Hrvatske su seminaru prisustvovala Sonja Dubovečak, apsolvantica bibliotekarstva i germanistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i mr. Dubravka Stančin-Rošić, iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Uz seminar bilo je vezano sedmodnevno studijsko putovanje po njemačkim knjižnicama, u toku kojega su sudionici posjetili Gradsku knjižnicu u Reutlingenu i Herrenbergu, stručnu knjižnicu Mercedes-Benz u Stuttgartu, Njemačko-francusku knjižnicu u Ludwigsburgu, Sveučilišnu knjižnicu u Freiburgu, Gradsku i sveučilišnu knjižnicu i gradilište nove zgrade Njemačke knjižnice u Frankfurtu.

D. Stančin-Rošić

■ U Hrvatskoj se već dulje vrijeme osjeća potreba za okupljanjem nakladnika, izdavača i knjižara. Matica hrvatska i Hrvatska gospo-

darska komora poticale su nakladnike i knjižare da osnuju svoje udruženje, pa je 28. svibnja 1996. održan inicijalni sastanak Grupacije nakladnika i knjižara. Prema programu rada to bi udruženje djelovalo u tri pravca: 1) na društvenoj afirmaciji knjige i predstavljanju struke pred državnim institucijama, 2) poslovnom angažmanu (sajmovi, predstavljanja, bilten) i 3) na unapređenju organiziranosti struke.

Na temelju čl. 6 Pravilnika o radu Udruženja grafičke industrije Hrvatske gospodarske komore, sazvan je 27. lipnja 1996. sastanak Inicijativnog odbora za proširenje djelokruga rada Grupacije nakladnika i knjižara. Pozivu se odazvalo stotinjak nakladnika i knjižara, koji su se okupili u Velikoj dvorani Gospodarske komore Zagreb. Definiran je organizacijski model Udruženja i izabrano novo vodstvo. Za predsjednika Grupacije izabran je gospodin Neven Antičević, a dotadašnji predsjednik, gospodin Stjepan Andrašić, obećao je da će i dalje aktivno sudjelovati u radu. Sjedište Grupacije je u Gospodarskoj komori Zagreb, Ilica 49, a tajničke poslove obavlja gospođa Suzana Rundek. Rad udruženja bit će organiziran u četiri sekcije: sekcija nakladnika (predsjednik Stipe Medak), sekcija knjižara (predsjednik Ante Ruso), sekcija distributera (predsjednik Marjan Šare) te sekcija uvoznika i izvoznika (predsjednik će biti naknadno imenovan). Na trosatnom skupu raspravljalo se o najaktualnijim pitanjima vezanim uz knjigu u Hrvatskoj. U središtu zanimanja prisutnih bio je Zakon o porezu na dodanu vrijednost i Zakon o carinskoj tarifi kao i sudjelovanje na predstojećim sajmovima (Zagrebački velesajam i Frankfurtski sajam).

Imala sam priliku pozdraviti skup u ime Hrvatskoga bibliotekarskog društva i Nacionalne i sveučilišne knjižnice te ukratko upoznat prisutne o planovima za zajednički skup u prosincu 1996.

D. Živković

■ Ovogodišnja, 115. skupština ALAe (American Library Association) održana je u New Yorku od 5. do 10. srpnja. Okupila je oko 20.000 knjižničara, članova ovoga najstarijeg i najvećeg knjižničarskog udruženja na svijetu, ali i brojne pokrovitelje, izdavače, pisce, ilustratore te međunarodne

pozvane goste. Potporom Instituta Otvoreno društvo na toj značajnoj skupštini bilo je nazočno i dvadesetak knjižničara iz zemalja Srednje i Istočne Europe, među kojima sam bila i ja iz Hrvatske. Jedan dio troškova za moj odlazak na skupštinu snosili su i mjesni sponzori (Poglavarstvo grada Dubrovnika i drugi).

Složen program skupštine obuhvaćao je više od 2.300 predavanja i sjednica, 1.300 izložaba i čitav niz popratnih sadržaja, poput razgovora s piscima, izdavačima i ilustratorima, natjecanja, dodjele nagrada, primanja, razgledanja grada, stručnih posjeta knjižnicama, zabava itd. Najveći dio programa skupštine odvijao se u impozantnoj zgradi Jacob Javits Centre, između 11. i 12. avenije, jednom od najvećih kongresnih kompleksa na svijetu te u velikim njujorškim hotelima Sheraton, Hilton, Waldorf Astoria i dr. Iz tiska je svakodnevno izlazilo oko 100 konferencijskih tiskovina (bilteni, novine, prospekti itd.). U specijaliziranoj prodavaonici ALAe mogli su se kupiti razni proizvodi kojima se promiču čitanje, knjige i knjižnice, a pravi su hit bili plakati s likovima najpoznatijih svjetskih glumaca i natpisima "Read". Ameritech Library Service i pojedine ALAine službe i odjeli, poput Ureda za javno informiranje, uložili su velika sredstva i obavili značajan posao oko marketinga. ALAine stručne sekcije, odjeli, grupe i podgrupe, same ili u suradnji, organizirali su stručne programe u skladu s vlastitim djelokrugom zanimanja i potreba. Tako su, na primjer, mnogobrojne sekcije, grupe i odbori Američkog udruženja narodnih knjižnica (Public Library Association - PLA) održavale predavanja i razgovore na teme poput: "Multimedijaska groznica: izgradnja posudbene zbirke CD-ROMova", gdje su knjižničari audiovizualnih zbirki, izdavači neknjižne građe i predstavnici proizvođača softwarea, razgovarali o nabavi, obradi i posudbi CD-ROMova, kao i o tome zašto je potrebno da narodna knjižnica posjeduje ovakve zbirke. Sekcija za male i srednje narodne knjižnice u suradnji s Odborom za seoske knjižnice, održale su okrugli stol na temu "Ekonomski razvoj, Internet i male narodne knjižnice", na kojemu se govorilo o tome kako male seoske knjižnice utječu na brz napredak svoje sredine, povezujući svoje korisnike Internetom.

Izazovima nove tehnologije i uz to vezanom ulogom današnjih narodnih knjižnica pozabavile su se sekcije PLA, poput Sekcije za knjižnice velikih gradova, Sekcije za planiranje, vrednovanje i mjerenje, Sekcije za trajno obrazovanje odraslih, Sekcije za tehnologiju u narodnim knjižnicama i druge. Ova je tematika, kao i pristup elektroničkim informacijama uopće, zaokupila i mnoge druge sekcije ALAe i bila je glavna tema skupštine, koja se odvijala pod zajedničkim naslovom "Equity on the Information Superhighway".

O značenju jednakog prava na pristup izvorima informacija, kao i ciljevima i zadacima što ih u tom smislu postavlja Američko bibliotekarsko društvo, moglo se čuti 7. srpnja na tzv. Predsjedničkom programu. U programu su, na poziv gospođe Betty Turock, predsjednice ALAe, sudjelovali: Gwendolyn Baker, predsjednica američkog odbora za UNICEF, Richard Rodriguez, pisac i urednik nekoliko značajnih listova, te James Billington, pisac i ravnatelj Kongresne knjižnice. Oni su iznijeli svoje stavove i razmišljanja, kao i rezultate istraživanja na spomenutu temu. "Information superhighway", ovdje je ustaljen termin, koji označava sustav računalnih mreža, kojima se služe knjižničari i pomoću kojih pomažu korisnicima u pristupu obavijestima. Sve veći broj knjižnica omogućava pristup vlastitim i stranim datobazama širom svijeta, ali istovremeno nova tehnologija širi postojeći jaz između "informacija za bogate" i "informacija za siromašne". Tako, na primjer, u SAD, obitelji s prihodom većim od 50.000\$ imaju pet puta veće izgleda dobiti online usluge. Isto tako, djeca u afroameričkim i latinoameričkim školama imaju puno slabije izgleda na dostup računalima kod kuće ili u školi od druge djece. I drugi slični podaci govore u prilog mišljenju da knjižnice, koje su oduvijek povezivale ljude različitog porijekla i starosne dobi u traženju izvora informacija za učenje ili za zabavu, danas, više nego ikad, moraju biti mjesta gdje će svatko moći imati jednak pristup informacijama. Betty Turock iznijela je glavnu poruku skupštine, u kojoj se naglašava da je za daljnju budućnost demokracije najvažniji jednak i javan pristup informacijama, pa stoga sve knjižnice moraju biti uključene u tehnološku mrežu. Djelovanje ALAe mora biti neodvo-

jivo povezano s mišlju o pravu na slobodno i otvoreno intelektualno sudjelovanje u informacijskom društvu i idejom o slobodi mišljenja. Čitav niz predavanja i sastanaka bio je posvećen toj temi, ali i Internetu, razvoju računalne tehnologije, izgradnji knjižničnih fondova, budućnosti knjižnica i knjižničara u novom okruženju, mogućnostima za rad s hendikepiranima, društveno izoliranim skupinama, djecom, adolescentima itd.

U organizaciji ALAina Okruglog stola za međunarodne odnose imali smo priliku posjetiti Školu za knjižničnu i informacijsku znanost instituta Pratt u Brooklynu, gdje je za našu grupu, sastavljenu uglavnom od posjetitelja iz Europe, održan teoretski i praktičan seminar pod nazivom: "Cruising the Internet on beyond E-mail". Voditelji programa upoznali su nas s radom te škole i knjižnice koja upravo slavi stogodišnjicu i jedna je od najstarijih u SAD. Pomoću World Wide Weba svaki je sudionik seminara mogao pretraživati svijet informacija na Internetu. Vrlo dojmljivo primanje za međunarodne goste održano je u Bobst Library Sveučilišta New York, na kojem je pozdravni govor održala gospođa Helen Meadors Maul, potpredsjednica ALAe. Bio je to susret knjižničara iz svih vrsta knjižnica sa svih strana svijeta i prilika za mnogobrojna upoznavanja, druženje i razmjenu mišljenja. Ovom prigodom, glavnu nagradu za dostignuća u knjižničarstvu dobila je gospođa Ching-chih Chen za doprinos u planiranju globalne informacijske infrastrukture.

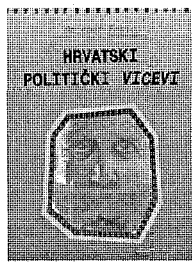
U zgradi Ujedinjenih naroda na East Riveru, imali smo mogućnost pratiti predavanje i video zapise o organizaciji, načinu pohrane i obrade dokumenata UN. Knjižničari koji rade u depozitnim knjižnicama za materijale UNa ponajprije je zanimala budućnost kontinuiranog raspačavanja te građe, s obzirom na velike financijske poteškoće s kojima se svjetska organizacija susreće već duže vrijeme. Izuzev mnoštva izloga u Javits Centru, u kojima je izložena golemo suvremena produkcija američkih izdavača knjiga i proizvođača softwarea, nezaboravan je događaj bio i posjet Gradskoj knjižnici (New York Public Library), koja ove godine slavi sto godina. Tim povodom priređeno je nekoliko velikih izložbi: "Globalna knjižnica"

(pregled digitalne revolucije u kontekstu 5.000 godina stare povijesti komunikacija), "Knjige stoljeća" (knjige koje su izvršile najveći utjecaj u ovom stoljeću), "Pjesnikova ruka" (izložba originalnih rukopisa sto najpoznatijih svjetskih pjesnika) i "Naslovi, rokovi, autori" (novinske priče iz New York Timesa objavljene u ovom stoljeću). Uz te zaista impresivne izložbe, njujorška narodna knjižnica zadivljuje posjetitelje i ostalim sadržajima, čitaonicama, prostorom, zbirkama, umjetničkim detaljima itd., po čemu s pravom nosi atribute jedne od najpoznatijih knjižnica na svijetu.

M. Šapro-Ficović

■ U Varšavi će se od 13. do 15. studenoga 1996. u organizaciji Vijeća Europe, poljskog ministarstva kulture i Poljske knjižne komore održati Međunarodna konferencija o zakonodavstvu u svijetu knjige. Konferencija je organizirana prvenstveno zbog potreba zemalja središnje i istočne Europe, koje moraju izraditi nove zakone o knjizi u kojima će zajamčiti slobodno objavljivanje i razvoj tržišta knjigom. Na Konferenciji će se donijeti smjernice za utvrđivanje nacionalne politike prema knjizi. Organizatori drže da bi Konferencija trebala biti forum u kojem će se okupiti svi sudionici u svijetu knjige: pisci, prevodioci, nakladnici, knjižari i knjižnice. Najavljeno je sudjelovanje predstavnika iz 19 zemalja Srednje i Istočne Europe, iz zemalja zapadne Europe, te predstavnici međunarodnih i europskih vladinih i nevladinih organizacija.

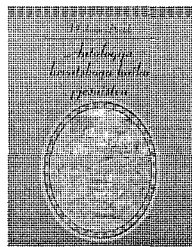
■ U Ljubljani će se od 21. do 23. travnja 1997. godine održati međunarodna konferencija posvećena temi "Uloga knjižnica u gospodarskom razvitku". Teme su pojedinih sesija: uloga knjižnice, jesu li razvitak knjižnica i gospodarski rast sukladni?, razvitak infrastrukture, utjecaj na budućnost. Konferenciju, uz pomoć UNESCO-a i EBLIDAE, zajednički organiziraju Centralna tehnička knjižnica iz Ljubljane i IFLAin Ured za Opću dostupnost publikacija. Prijave za izlaganja primaju se do 30. rujna 1996., a treba ih poslati na adresu: M. Klačnjak, Središnja kemijska knjižnica, Trg Republike 3, 61000 Ljubljana, Slovenija, faks: +386-61-214-108, na kojoj se mogu dobiti i daljnje obavijesti o skupu.

Stjepan Babić
Hrvatski politički vicevi

Čemu su se Hrvati smijali kad im je bilo najteže? Kako je autor, poznati hrvatski jezikoslovac i akademik, skupljao i skrivao svoje vičavo blago. Prsti Udbe dva puta na čupu s vicevima! Zbirka od 1200 antikomunističkih viceva, u rasponu od jednog mjeseca do tri godine — zatvora, koji su se potajice pričevali u Hrvatskoj od 1945. do 1990.

Str. 616, 14,5x10 cm, 130 kn

Vladimir Devidé
Antologija hrvatskoga haiku pjesništva

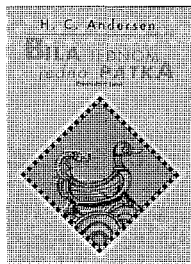
Prvi antologijski izbor hrvatske haiku poezije: 80 pjesnika, više od 1100 pjesama. Skola haiku pjesništva: stručno-popularni tekstovi o japanskoj i hrvatskoj haiku pjesmi iz pera autora *Antologije*, akademika Vladimira Devidéa, najboljeg hrvatskog znalca japanske kulture.

Str. 400, 14,5x10 cm, 150 kn

Hans Christian Andersen
Bila jednom jedna patka

Luksuzno izdanje bajki i priča za male i velike. Zabavno i mudro, duhovito i poučno štivo. Vrhunski prijevod Josipa Tabaka, opsežan pogovor o Andersenu Blage Aviani, bogatstvo ilustracija iz starih izdanja.

Knjiga za sva vremena.
Str. 232, 24x17,5 cm, 150 kn

Braća Grimm
Crvenkapica i druge priče

Crvenkapica, Snjeguljica, Ivica i Marica, Pepeljuga, Trnoružica, Bremenski gradski svirači, Vuk i jačci, Četiri brata vrijedna zlata, Čarobni stolić, Palčić ... u novom prijevodu starog majstora hrvatskog jezika Josipa Tabaka i s novim ilustracijama Ivice Antolčića. Lijepo, uzbudljivo i korisno: užitek u čitanju i učenje dobrog hrvatskog jezika.

Str. 254, 24x17,5 cm, 150 kn

Petar Požar
Hrvatska pravoslavna crkva u prošlosti i budućnosti

U Nezavisnoj Državi Hrvatskoj postojala je Hrvatska pravoslavna crkva i ovo je njezin prvi cjelovit prikaz. Kako je nastala? Tko je bio njezin poglavar, metropolit Germogen? Sve o svećenicima HPC-a. Kraj Crkve i Germogenova smrt. Postoje li uvjeti za osnivanje nove Hrvatske pravoslavne crkve?

Hans Christian Andersen
Najljepše bajke i priče

Mnogi izdaju Andersena, ali samo ga mi čitatelju nudimo u prijevodu jezičnog čarobnjaka, majstora hrvatskog jezika Josipa Tabaka. Upoznajmo kraljevnu na zru graška, Velikog i Malog Nikolu, Palčiću, malu sirenu, djevojčicu sa šibicama. Prošećimo se s carem u novom ruhu i pretvorimo se s prezrenim ružnim pačetom u bijelog labuda. Pogovor o Andersenu Blage Aviani, ilustracije iz starih izdanja.

240 str., for. 12 x 20 cm, 95 kn

Marija Buretić-Bogović
Ljubičice i bič

Ispovijed žene sklone ženama

Prvi put u hrvatskoj sredini: memoari domaće žene, daktilografskih rodod iz Like, koja je u nesretnom braku, nakon što je rodila troje djece, otkrila da pripada "drugome svijetu". "Što god nisam imala s njim, imala sam s Njom." O ljubavnim iskustvima, sreći i gorčini rastanaka. Pozadina novinskih oglasa žena sklonih ženama. Kako su prijatelji, kolege iz "Vjesnika", šefovi, obitelji, sredina, reagirali kad je autorica u novinskom razgovoru obznanila da je lezbijka? Bogatstvo ilustracija.

240 str., for. 14 x 20 cm, 130 kn

Veselo Tenžera
Pisma Ivani

Jedinstvena knjiga u hrvatskoj književnosti. Mala književna senzacija: ljubavna pisma velikog hrvatskog kritičara. Autor ih je pisao voljenoj ženi kad mu je bilo 25 godina, s otoka Visa, gdje je formalno bio u vojsci a zapravo u prognostvu. Bio je na rubu samoubojstva, spasila ga je ljubav. Molitvenik za zaljubljene, utjeha za sve.

248 str., for. 14 x 20 cm, 120 kn

Miroslav Brandt
Život sa suvremenicima
Političke uspomene

Uspomene sveučilišnog profesora povijesti, književnika i potpredsjednika Matice hrvatske. Tko je i kako gospodario hrvatskom historiografijom? O ljudima koji su u ime Partije kontrolirali Akademiju znanosti. Kako je ugušena i obnovljena Matica hrvatska, tko je 1967. uistinu napisao Deklaraciju o hrvatskom jeziku? Žestoka kritika "dragih suvremenika" iz visokih zagrebačkih intelektualnih krugova, uvijek s imenom i prezimenom. Štivo koje uznemiruje duhove, ali i pripomaže u utvrđivanju povijesne istine.

240 str., for. 14 x 20 cm, 120 kn

Ivan Aralica
Što sam rekao o Bosni

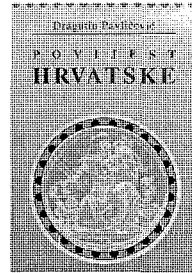
Što je veliki pisac zaista rekao o Bosni, a što su mu drugi pripisali da je rekao. Dalekovidna analiza političke prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Bosne i Hercegovine. "Nije pitanje čiji su Muslimani, nego uz koga su Muslimani ... Bosna se uza se može imati samo ako je samostalna."

220 str., for. 14 x 20 cm, 120 kn

Dragutin Pavličević
Povijest Hrvatske

Prvi pregled hrvatske povijesti napisan i objavljen u neovisnoj Republici Hrvatskoj. Od prvog spomena imena Hrvat i doseljenja Hrvata na Jadran do naših dana. Dvjestotinjak fotografija, faksimila, političkih i vojnih karata, Popis svih hrvatskih vladara.

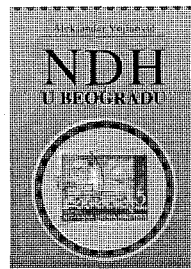
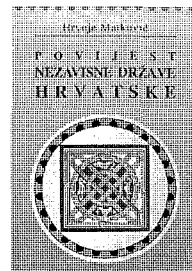
Str. 424, 14x20 cm, 220 kn

Hrvoje Matković
Povijest Nezavisne Države Hrvatske

Knjiga koja ne želi biti ni ustaška ni komunistička, nego istinita. Činjenice, staloznost i otvorene oči mjesto proizvoljnosti, nerovoze i mistifikacije. Bez mržnje, bez veličanja, ali s istraživačkom strašću i sa stručnom savješću. Dokazi mjesto etiketa. Dosad nepoznate fotografije, faksimili, političke i vojne karte.

Str. 244, 14x20 cm, 150 kn

Aleksandar Vojinović
NDH u Beogradu

Knjiga o djelovanju konzulata Nezavisne Države Hrvatske u Srbiji od 1941. do 1944. Prvi put u javnosti zaprepašujuće zanimljiva izvješća hrvatskih diplomata i obavještajaca iz Beograda. Pjevačice po beogradskim krčmama dobro su zaradivale na šlageru: *Paveliću, žalosna ti majka, neš se dugo Poglavnikom zvati ... Zemun, obavještajni i krijumčarski Eldorado.*

Str. 350, 20x14 cm, 150 kn

Erich Prunč
Posljedice prevođenja

Priručnik za prevoditelje

Stručna knjiga austrijskog profesora teorije prevođenja Erica Prunča o pogreškama u prevođenju s njemačkog na hrvatski jezik, poglavito o bespućima njemačkog prijevoda povijesno-filozofske rasprave "Bespuća" dr. Franje Tudmana.

Str. 196, 14x20 cm, 120 kn

NARUĐBENICA kojom neopozivo naručujem(o) knjige:

kom		kom		kom	
Povijest Hrvatske (220 kn)	_____	Posljedice prev. (120 kn)	_____	Ljubičice i bič (130 kn)	_____
Povijest NDH (150 kn)	_____	Hrvatski vicevi (130 kn)	_____	Pisma Ivani (120 kn)	_____
NDH u Beogradu (150 kn)	_____	Antologija haiku (150 kn)	_____	Život sa suvremen. (120 kn)	_____
Crvenkapica ... (150 kn)	_____	Hrvatska prav. cr. (150 kn)	_____	Bosna (120 kn)	_____
Bila jednom ... (150 kn)	_____	Najljepše bajke i priče (95 kn)	_____		

Naručitelj: _____
(Ime i prezime, odnosno naziv ustanove)

Adresa: _____

_____ M.P. _____
(Mjesto i datum) (Potpis naručitelja)

Naruđbenicu izrezati i poslati na adresu:

Naklada Pavičić d.o.o.
Sv. Mateja 57,
10010 Zagreb.

Knjige se mogu naručiti i na tel./fax (01) 66 01 993.

Poseban popust bibliotekama!

NAKLADA
BENJA

51000 RIJEKA ✦ SLAVKA KRAUTZEKA 12

TEL.: (051) 218 344 ✦ FAKS.: (051) 218 407

NARUDŽBENICA

I. Naručujem za biblioteku (poduzeće) knjige prema sljedećem popisu. Plaćanje virmanom u zakonskom roku.

Naziv Adresa Telefon

Datum Pečat i potpis

II. Naručujem pouzecom za osobne potrebe.

Ime i prezime Adresa Telefon

U prazni kvadratić upisati broj primjeraka naručene knjige.

Katica Tadić
RAD U KNJIŽNICI	93 kn	☐	Petar Trinajstić
PRESJAJNI GRAD KRČANA	250 kn	☐
Dora Sečić
INFORMACIJSKA SLUŽBA
U KNJIŽNICI	70 kn	☐	ZLATNI OTOK KRK
Bare Poparić
DOŽIVLJAJI HRVATSKIH
POMORACA	70 kn	☐
Aleksandra Horvat
KNJIŽNIČNI KATALOG I AUTORSTVO	70 kn	☐	Jure Suzanić
KOSTRENA POD JEDRIMA	150 kn	☐
Mirna Willer
UNIMARC U TEORIJI I PRAKSI	NOVO	☐	Gradimir Radivojević
HRVATI NA OCEANIMA
SMRTI	150 kn	☐
Frane Paro
GLAGOLJSKA POČETNICA
(knjiga i disketa)	80 kn	☐	Gradimir Radivojević
SLIJEPI PUTNICI	110 kn	☐
Nikola Dešić
RAJ DUŠE, pretisak	360 kn	☐	Ivan Jurković
MORE NA PAJOLU	70 kn	☐
Dubravko Škiljan
POGLED U LINGVISTIKU	100 kn	☐	Igor Birin, Slavko Štefanac
PLAN GRADA RIJEKE	30 kn	☐
Velid Đekić
FLAGUSOVA RUKAVICA	65 kn	☐	1996., format 70 x 100 cm, mjerilo 1:15000		
Tena Martinić
POSTMODERNA SVAKIDAŠNJICA
KOMUNIKACIJA	60 kn	☐	Velid Đekić, Ivan Mišković
TRSATSKI ZMAJ	39 kn	☐
Wighard Strehlow i Gottfried Hertzka
HILDEGARDINA MEDICINA	NOVO	☐	BIBLIOTEKA "RIJEČKA SLIKOVNICA"		
Jovan Uzelac
KIBERNETIZACIJA POSLOVNOG
SUSTAVA	98 kn	☐	RIJEKA NA PRIJELAZU
STOLJEĆA	55 kn	☐
Berto Lučić
JEDANAJST KUMEDIJ	80 kn	☐	MIR VAM SVOJ DAJEM	30 kn	☐
Viktor Hreljanović
IZ KASTVA I KASTAVŠTINE	60 kn	☐	S DRAGE VOLJE TVOJA	30 kn	☐
			Boris Vižintin
JOSIP MORETTI ZAJC	55 kn	☐
			Darko Gašparović
MILUTIN BARAČ	60 kn	☐

56625

3M

Elektronski sustavi zaštite knjiga u knjižnicama

Uspješna zaštita knjižnog blaga osnova je poslovanja moderne knjižnice

3M

Hrvatska
Kršinjavoga
10000 Zagreb, Croatia
tel. +385 1 444-929, 422-040
421-414, 421-514
fax. +385 1 422-833

